

REKOMENDACIJOS

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2013 m. rugsėjo 11 d.

dėl nuoseklaus nediskriminavimo įpareigojimų ir sąnaudų apskaičiavimo metodikų, skirtų konkurencijai skatinti ir geresnei investicijų į plačiajuosčių ryšių aplinkai sukurti, taikymo

(2013/466/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) ⁽¹⁾, ypač į jos 19 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijos (EERRI) ir Ryšių komiteto (COCOM) nuomones,

kadangi:

- (1) Siekiant skatinti inovacijas, didinti našumą, užimtumą ir konkurencingumą ir taip skatinti ekonomikos augimą ir pasiekti strategijos „Europa 2020“ tikslus, labai svarbu toliau plėtoti ES elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų vidaus rinką, visų pirma diegiant sparčiojo interneto tinklus. Komisija, nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) ir EERRI prisideda prie elektroninių ryšių vidaus rinkos plėtos, rengdamos bendrą požiūrį, kaip nuosekliai taikyti Direktyva 2002/21/EB nustatytą reguliavimo sistemą (toliau – reguliavimo sistema).
- (2) Sparčiojo plačiajuosčio ryšio diegimas sudaro svarbią Sąjungos investicijų dalį, jis svarbus darbo vietų kūrimui ir ekonomikos atsigavimui apskritai. Todėl ES skaitmeninėje darbotvarkėje (ESD) – vienoje iš svarbiausių strategijos „Europa 2020“ iniciatyvų – Komisija ir Europos Vadovų Taryba nustatė didelius sparčiojo plačiajuosčio ryšio diegimo tikslus.
- (3) Vienas iš pagrindinių Europos skaitmeninės darbotvarkės tikslų yra naujos kartos prieigos tinklų (NKP tinklų) diegimas. Europos skaitmeninė darbotvarkė siekiama remti dideles investicijas, kurių reikės ateinančiais metais. Šia rekomendacija siekiama skatinti veiksmingas investicijas ir inovacijas naujose ir patobulintose infrastruktūrose,

kartu pripažįstant poreikį išlaikyti veiksmingą konkurenciją, kuri yra svarbi ilgalaikė investicijų paskata. Šia rekomendacija siekiama: i) taikyti griežtesnes nediskriminavimo taisykles ir taip užtikrinti vienodas sąlygas, ii) nustatyti nuspėjamas ir stabilias reguliuojamas didmeninės varinių laidų tinklų prieigos kainas, taip pat iii) aiškiau nustatyti aplinkybes, kuriomis nenustatoma reguliuojamų NKP paslaugų didmeninės prieigos kainų. Toks teisinio ir reguliavimo nuspėjamumo padidinimas turėtų padėti skatinti investicijas, kurių reikės artimiausioje ateityje ir vidutinės trukmės laikotarpiu.

- (4) Kad naujoje patobulintoje infrastruktūroje būtų skatinamos veiksmingos investicijos ir inovacijos, labai svarbu užtikrinti reguliavimo nuspėjamumą. Itin svarbu taikyti nuoseklų ir pastovų reguliavimo metodą, kad investuotojai įgytų pasitikėjimo, reikalingo tvariems verslo planams sukurti. Siekiant užtikrinti reikalingą nuspėjamumą ilgesnį nei tam tikros rinkos apžvalgos laikotarpį, NRI, imdamosi taikyti reguliavimo taisomąsias priemones pagal reguliavimo sistemą, turėtų kuo išsamiau paaiškinti, kaip atitinkamas priemonės gali paveikti numatomi rinkos aplinkybių pokyčiai.
- (5) Vertinant numatomas priemones, apie kurias Komisijai pranešta pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnį, paaiškėjo, kad nediskriminavimo įpareigojimais pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/19/EB ⁽²⁾ 10 straipsnį, taip pat kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimais pagal tos direktyvos 13 straipsnį, Komisijos rekomendacijoje 2007/879/EB nurodytose didmeninės prieigos prie tinklo infrastruktūros rinkoje (4 rinkoje) ir didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje (5 rinkoje) Sąjungoje vis dar taikomi labai nevienodai ⁽³⁾.

⁽¹⁾ OL L 108, 2002 4 24, p. 33.

⁽²⁾ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL L 108, 2002 4 24, p. 7).

⁽³⁾ 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendacija 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Rekomendacija dėl atitinkamų rinkų) (OL L 344, 2007 12 28, p. 65).

- (6) Pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį nustatyti reguliavimo įpareigojimai vis dar labai skiriasi visoje Sąjungoje, net kai jais siekiama spręsti panašias rinkos problemas. Nors pastaruoju metu vis daugiau NRI svarsto galimybę išsamiau taikyti bendrąjį nediskriminavimo įpareigojimą remiantis pagrindiniais veiklos rodikliais ir užtikrinant griežtai vienodas prieigos sąlygas, tuo tikslu numatomose priemonėse, apie kurias Komisijai pranešta pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnį, NRI požiūris gerokai skiriasi taikymo sritimi, taikymu, atitiktis stebėjimu ir šio įpareigojimo laikymosi užtikrinimu, visų pirma pasirinkto lygiavertiškumo modelio atžvilgiu (jei toks modelis taikomas apskritai).
- (7) Panašiai, pagal Direktyvos 2002/19/EB 13 straipsnį nustatyti reguliavimo įpareigojimai dėl prieigos kainodaros 4 ir 5 rinkose įvairiose Sąjungos valstybėse narėse taip pat labai skiriasi, nors tokie skirtumai nėra pagrįsti nacionalinių aplinkybių skirtumais. Šiuo atžvilgiu Komisija, naudodamasi savo įgaliojimais pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnį, nuolat ragino NRI: i) naudoti tinkamas sąnaudų apskaitos metodikas ir toje pačioje vertės grandinėje užtikrinti nuoseklią prieigos produktų kainodarą, kad būtų išlaikytas investicijų pakopų principas, ii) nuosekliai taikyti tinkamą sąnaudų modelį visiems atitinkamiems įvesties duomenims ir iii) pripažinti, kad nustatant prieigos kainas svarbu remtis modernaus našaus tinklo sąnaudomis.
- (8) Dideli NRI pasirinktų reguliavimo metodų šioms dviem taisomosioms priemonėms įgyvendinti skirtumai stabdo elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų vidaus rinkos plėtrą ir menkina galimybes gauti didelės naudos visai ekonomikai. Dėl tokios įvairovės kyla reguliavimo netikrumas, o prieiga reguliuojama nenuosekliai, todėl ribojamos galimybės realizuoti masto ekonomiją.
- (9) Jei nustatoma didelė įtaka 4 ir (arba) 5 rinkoje, laikantis Direktyvoje 2002/19/EB, ypač jos 8 straipsnio 4 dalyje, nustatytų principų turėtų būti taikomos tinkamos taisomosios priemonės. Šioje rekomendacijoje numatytos taisomosios priemonės turi būti taikomos laikantis direktyvomis 2002/21/EB ir 2002/19/EB nustatytų principų.
- (10) Ši rekomendacija atitinka Komisijos rekomendaciją 2010/572/ES ⁽¹⁾ ir parengta remiantis Rekomendacijoje
- 2010/572/ES pateiktomis Komisijos gairėmis dėl specialiųjų reguliavimo sistemos įpareigojimų taikymo. Pavyzdžiui, joje išsamiau išdėstyta, kokiais atvejais didmeninė prieiga prie NKP plačiajuosčio ryšio gali nebūti grindžiama sąnaudomis, kaip nurodyta Rekomendacijos 2010/572/ES 36 punkte, ir pateikti scenarijai, pagal kuriuos, remdamosi nustatytais konkurencijos apsaugos priemonėmis, NRI turėtų nukrypti nuo bendrojo sąnaudomis grindžiamos NKP prieigos principo, kaip nurodyta Rekomendacijos 2010/572/ES 25 punkte. Todėl abi rekomendacijos turėtų būti aiškinamos atsižvelgiant į šioje rekomendacijoje, visų pirma 25–28, 49 bei 50 konstatuojamosiose dalyse ir 58 punkte, išdėstytus principus.
- (11) Šioje rekomendacijoje taip pat nagrinėjami klausimai, kurie nebuvo nagrinėti Rekomendacijoje 2010/572/ES, pavyzdžiui, nuoseklus Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnio taikymas ir nuoseklus požiūris į didmeninės prieigos prie varinių laidų tinklų kainų skaičiavimą.

NEDISKRIMINAVIMO ĮPAREIGOJIMO TAIKYMAS

Vienodų prieigos sąlygų užtikrinimas

- (12) Viena iš pagrindinių kliūčių siekiant užtikrinti vienodas prieigos prie elektroninių ryšių tinklų sąlygas yra kainų ir su kainomis nesusijusi diskriminacija (pvz., diskriminacija dėl paslaugų kokybės ir galimybės gauti informaciją, delsimo taktika, nepagrįsti reikalavimai ir strateginis esminių produkto charakteristikų projektavimas) taikant lengvatinį režimą mažmeninėms įmonėms, pvz., didelę įtaką rinkoje turinčio vertikaliosios integracijos operatoriaus (DĮR operatoriaus), mažmeninės prekybos padalinii. Šiuo atžvilgiu labai sunku nustatyti su kainomis nesusijusio diskriminavimo atvejus ir su tokiu diskriminavimu susijusius klausimus spręsti taikant vien bendrąjį nediskriminavimo įpareigojimą. Todėl svarbu užtikrinti faktiškai vienodas prieigos sąlygas griežtai taikant nediskriminavimo įpareigojimus ir imantis veiksmingų reikalavimų laikymosi stebėjimo ir užtikrinimo priemonių.
- (13) Komisija nustatė, kad, spręsdamos su kainomis nesusijusios diskriminacijos problemas ir siekdamos užkirsti kelią tokiai diskriminacijai, NRI renkasi labai skirtingus reguliavimo metodus. Komisija mano, kad indėlio lygiavertiškumas (angl. *equivalence of inputs*, EoI) iš esmės yra tinkamiausias veiksmingos apsaugos nuo diskriminavimo būdas, nes norintys gauti prieigą subjektai galės konkuruoti su vertikaliosios integracijos DĮR operatoriaus mažmeniniu verslo padaliniu naudodamasi tuo pačiu reguliuojamų didmeninių produktų rinkiniu tomis pačiomis kainomis ir taikydamos tuos pačius sandorių procesus. Be to, ir priešingai, nei taikant rezultatų lygiavertiškumo (angl. *equivalence of output*, EoO) principą, taikant EoI lengviau užtikrinti skaidrumą ir spręsti nevienodo informavimo problemą.

⁽¹⁾ 2010 m. rugsėjo 20 d. Komisijos rekomendacija 2010/572/ES dėl naujos kartos prieigos (NKP) tinklų prieigos reguliavimo (OL L 251, 2010 9 25, p. 35).

- (14) Pagal Direktyvos 2002/19/EB 8 straipsnio 4 dalį NRI turi užtikrinti, kad reguliavimo įpareigojimai, taikomi nustačius, kad operatorius turi DĮR, būtų grindžiami nustatytos problemos pobūdžiu ir proporcingi atsižvelgiant į Direktyvos 2002/21/EB 8 straipsnio 5 dalį, ypač į jos b punktą. Tikėtina, kad nustačius reguliuojamą didmeninį indėlį remiantis EoI principu, reikalavimų laikymosi išlaidos būtų didesnės, nei taikant ne tokias griežtas nediskriminavimo įpareigojimų formas, nes reiktų tam tikrų sistemos pakeitimų. Be to, DĮR operatorius negalėtų pasinaudoti tam tikra vertikaliąja sinergija, nes jam būtų leidžiama naudoti tik tuos pačius didmeninius produktus, kuriuos jis teikia ar siūlo savo konkurentams. Tačiau šios didesnės reikalavimų laikymosi išlaidos turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į aktyvesnės konkurencijos mažmeninėje rinkoje naudą.
- (15) Šiuo atžvilgiu reikalaujant, kad DĮR operatorius pagal EoI principą teiktų didmeninius produktus naudodamas senąsias varinių laidų sistemas, mažiau tikėtina, kad bus gauta pakankamai grynosios naudos ir priemonė atitiks proporcingumo testą, nes būtų didesnės išlaidos, susijusios su esamų paslaugos teikimo ir veiklos palaikymo sistemų pertvarkymu siekiant užtikrinti atitiktį EoI reikalavimams. Priešingai, reikalaujant, kad DĮR operatorius pagal EoI principą teiktų NKP didmeninius produktus, kurie dažniausiai teikiami naudojant naujas sistemas, tikėtina, kad bus gauta pakankamai grynosios naudos, taigi priemonė būtų proporcinga, atsižvelgiant į palyginti nedideles papildomas reikalavimų laikymosi išlaidas siekiant užtikrinti naujų sistemų atitiktį EoI reikalavimams. Prieš teikdamas naujus produktus savo mažmeniniams padaliniais, DĮR operatorius turėtų turėti galimybę proporcingomis sąnaudomis užtikrinti atitiktį EoI principui naujų produktų projektavimo etape.
- (16) Dėl galimai didelių reikalavimų laikymosi išlaidų gali būti neproporcinga reikalauti, kad DĮR operatorius taikytų EoI kiekviename vertės grandinės lygmenyje. Todėl NRI turėtų pirmiausia nustatyti, kuriame lygmenyje, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, taikant EoI būtų gauta daugiausia naudos konkurencijai ir inovacijoms, o tuomet įvertinti, ar EoI būtų tinkama ir proporcinga taikyti ir kituose lygmenyse. Atsižvelgiant į tai, kad taikant EoI būtų spartesnės inovacijos mažmeninėje rinkoje, EoI iš esmės turėtų būti pradėtas taikyti žemiausiame tinklo lygmenyje, kuriame konkurencija būtų veiksminga ir tvari ilguoju laikotarpiu. Valstybėse narėse, kuriose veiklą vykdo daug nedidelių DĮR operatorių, taikyti EoI kiekvienam tų operatorių gali būti neproporcinga.
- (17) Jei NRI padaro išvadą, kad įpareigojimas EoI pagrindu teikti reguliuojamą didmeninį indėlį yra neproporcingas, turėtų būti taikomas EoO modelis, kuriuo užtikrinama, kad didmeniniai produktai, teikiami alternatyviems operatoriams (nors ir naudojant ne tas pačias sistemas ir procesus), funkcionalumo ir kainos atžvilgiu būtų palyginami su produktais, kuriuos naudoja pats vertikaliosios integracijos DĮR operatorius.
- (18) Sprendimas prireikus nustatyti, pasikonsultavus pagal Direktyvos 2002/21/EB 6 ir 7 straipsnius, proporcingus ir pagrįstus EoI reikalavimus yra nediskriminavimo įpareigojimas pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį, taikomas nepažeidžiant: i) galimybės taikyti funkcinio atskyrimo įpareigojimą pagal Direktyvos 2002/19/EB 13a straipsnį, jei NRI padaro išvadą, kad atitinkamais įpareigojimais (įskaitant nediskriminavimo įpareigojimus, pvz., EoI) nepavyko pasiekti veiksmingos konkurencijos, ii) savanoriško atskyrimo pagal Direktyvos 2002/19/EB 13b straipsnį ir iii) Rekomendacijos 2010/572/ES 28 punkte rekomenduojamos konkurencijos sąlygų bendro šviesolaidinių ryšio linijų iki galutinio paslaugų gavėjo (FTTH) tinklų diegimo srityse analizės.
- (19) Nuolaidos už kiekį ir (arba) ilgalaikės prieigos kainodaros susitarimai yra svarbi NKP investicijų skatinimo priemonė, visų pirma tada, kai vartotojai vis dar menkai domisi ryšio paslaugomis, ir gali būti suderinami su EoI ir EoO metodu. Tačiau siekiant užtikrinti, kad į rinką galėtų patekti efektyviai veiklą vykdančys konkurentai, nuolaidas už kiekį, kurias DĮR operatoriai teikia savo mažmeninėms įmonėms, pvz., savo mažmeninės prekybos padaliniai, NRI turėtų pripažinti tik tuo atveju, jei jos neviršija didžiausios nuolaidos už kiekį, sąžiningai suteiktos norinčiai gauti prieigą trečiajai šaliai. Taip pat ir ilgalaikės prieigos kainodaros susitarimus, kuriuos DĮR operatoriai sudaro su savo mažmeninėms įmonėms, pvz., savo mažmeninės prekybos padaliniais, NRI turėtų pripažinti tik tuo atveju, jei nuolaida pagal juos neviršija didžiausios ilgalaikės prieigos nuolaidos, kuri buvo sąžiningai suteikta norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims.
- Bent naujų DĮR operatoriaus mažmeninių pasiūlymų techninio atkartojamumo užtikrinimas**
- (20) Nepriklausomai nuo NRI nustatomo tikslo lygiavertiškumo principo, jei NRI nusprendžia, kad nediskriminavimo įpareigojimas pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį yra tikslingas, proporcingas ir objektyviai pagrįstas, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas svarbu, kad alternatyvūs norintys gauti prieigą subjektai techniškai galėtų

atkartoti DĮR operatoriaus mažmeninį pasiūlymą naudodamiesi jiems pateiktais reguliuojamais didmeniniais produktais. Nors NRI neturi išsamiai nustatyti tikslios atitinkamų didmeninės prieigos produktų formos, jos turėtų užtikrinti, kad būtų atliktas naujos mažmeninės paslaugos ar jų rinkinio techninio atkartojamumo testas ir kad jį atliekant būtų išnagrinėti tam tikri veiksniai.

- (21) Atlikdamos techninio atkartojamumo testą arba vertindamos DĮR operatoriaus atlikto testo rezultatus, NRI taip pat turėtų atsižvelgti į mažmeninės rinkos monopolizavimo riziką, susijusią su nauju pasiūlymu, ir į poveikį inovacijoms. Pavyzdžiui, atitinkamas didmeninės prieigos produktas norintiems gauti prieigą subjektams turėtų būti pagrįstą laikotarpį prieinamas iš anksto, kol atitinkamo mažmeninio pasiūlymo nepradėjo teikti DĮR operatorius, kad būtų išvengta DĮR operatoriaus pernelyg didelio laiko pranašumo atsižvelgiant į efektyviai veiklą vykdančio alternatyvaus operatoriaus poreikį parengti ir pritaikyti savo sistemas ir procesus, kad galėtų siūlyti konkurencingą naują mažmeninę paslaugą.
- (22) Atsižvelgiant į techninio atkartojamumo svarbą konkurencijai, itin svarbu, kad reguliuojamas DĮR paslaugų teikėjas užtikrintų naujų mažmeninių pasiūlymų techninį atkartojamumą prieš pradėdamas teikti tuos pasiūlymus ir visą laiką po to. Todėl NRI nuožiūra techninio atkartojamumo testas gali būti atliekamas prieš pradėdant teikti naują mažmeninį pasiūlymą ir kai pasiūlymas jau teikiamas. Pavyzdžiui, kai NRI teisę paskelbti DĮR operatoriaus verslo duomenis pagal nacionalinę teisę riboja konfidencialumo taisyklės, NRI gali nuspręsti tokį techninio atkartojamumo testą atlikti po to, kai mažmeninės paslaugos buvo pradėtos teikti.

NEDISKRIMINAVIMO ĮPAREIGOJIMŲ LAIKYMOSI STEBĖSENA

Pagrindiniai veiklos rodikliai

- (23) Atsižvelgiant į tai, kad negalima skaidriai palyginti paslaugų, kurias DĮR operatorius teikia savo subjektams, ir paslaugų, kurias jis teikia norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims, kokybės, dažnai sunku nustatyti diskriminacinio elgesio atvejus ir užtikrinti, kad būtų laikomasi nediskriminavimo reikalavimų pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį. Pagrindiniai veiklos rodikliai (PVR) yra tinkamiausia priemonė nustatyti galimus diskriminacinio elgesio atvejus ir užtikrinti daugiau DĮR operatoriaus reguliuojamų didmeninės prieigos produktų

atitinkamose rinkose teikimo ir kokybės skaidrumo. Siekdamas užtikrinti daugiau skaidrumo ir skatinti rinkos pasitikėjimą, NRI per atitinkamus sektorių forumus gali skatinti DĮR operatorius ir norinčias gauti prieigą trečiąsias šalis sudaryti susitarimus dėl išsamių PVR ir užtikrinti, kad būtų atliekamas tokių PVR auditas ir jie būtų skelbiami taip, kad būtų galima anksti nustatyti galimo diskriminacinio elgesio atvejus. PVR turėtų būti susiję su pagrindine paslaugos teikimo ciklo veikla ir apimti visus jo etapus, t. y. užsakymą, pristatymą ar paslaugos teikimą, paslaugos kokybę, įskaitant gedimus ir gedimų šalinimo laiką, taip pat norinčių gauti prieigą subjektų perėjimą nuo vieno reguliuojamo didmeninio produkto prie kito.

Susitarimai dėl paslaugų lygio ir paslaugų lygio garantijos

- (24) Siekiant visiškai užtikrinti nediskriminavimą, kartu su PVR reikėtų taikyti ir susitarimus dėl paslaugų lygio bei paslaugų lygio garantijas. Taikant susitarimus dėl paslaugų lygio būtų užtikrinta, kad norintiems gauti prieigą subjektams būtų teikiama sutartos kokybės paslauga, o taikant atitinkamas paslaugų lygio garantijas būtų atgrasoma nuo diskriminacinio elgesio. NRI turėtų aktyviai dalyvauti rengiant susitarimus dėl paslaugų lygio, pvz., patvirtindamos susitarimus dėl paslaugų lygio, kuriuos DĮR operatoriaus parengė kaip reguliuojamo standartinio pasiūlymo dalį.

SĄNAUDŲ APSKAIČIAVIMO METODIKA

Rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika

- (25) Reguliavimo sistemos tikslams pasiekti tinka tokia sąnaudų apskaičiavimo metodika, kurią taikant būtų nustatytos prieigos kainos, kuo labiau atitinkančios veiksmingos konkurencijos rinkos kainas. Tokia sąnaudų apskaičiavimo metodika turėtų būti grindžiama moderniu našiu tinklu, joje turėtų būti atsižvelgiama į poreikį užtikrinti stabilias ir nuspėjamas varinių laidų tinklų prieigos kainas, kad būtų galima išvengti didelių svyravimų ir užtikrinti aiškią sistemą investicijoms, ją taikant turėtų būti įmanoma nustatyti sąnaudomis grindžiamas varinių laidų tinklų didmeninės prieigos kainas, kuriomis remiamasi nustatant NKP paslaugų kainas, ir joje turėtų būti tinkamai ir nuosekliai atsižvelgiama į kiekio mažėjimą pereinant nuo varinių laidų tinklų prie NKP tinklų, t. y. išvengta dirbtinio varinių laidų tinklų didmeninės prieigos kainų didinimo, kuris priešingu atveju pasireikštų vartotojams pereinant prie DĮR operatoriaus NKP tinklo.

- (26) Esminis sąnaudų apskaičiavimo metodikos principas – sąnaudų padengimas. Juo užtikrinama, kad operatoriai galėtų padengti efektyviai patirtas sąnaudas ir gauti tinkamą investuoto kapitalo grąžą.
- (27) Sąnaudų apskaičiavimo metodika, kurią taikant gaunamas tinkamas „gaminti ar pirkti“ signalas, užtikrintų tinkamą pusiausvyrą tarp galimybės efektyviai veiklą vykdančiam subjektui patekti į rinką ir pakankamų paskatų investuoti ir, visų pirma, diegti NKP tinklus, taigi teikti naujo, spartesnio ir geresnės kokybės plačiajuosčio ryšio paslaugas.
- (28) Rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika turėtų užtikrinti skaidrumą ir nuoseklumą visoje Sąjungoje. Ji taip pat turėtų užtikrinti, kad taikant nuoseklų modeliavimo metodą būtų atsižvelgiama į konkrečias nacionalines aplinkybes.
- (29) Nustatant reguliuojamų didmeninės prieigos paslaugų kainas, šiuos tikslus geriausiai atitinka išplėstinė kylamojo ilgojo laikotarpio papildomųjų sąnaudų (angl. BU LRIC+) apskaičiavimo metodika. Pagal šią metodiką modeliuojamas papildomas kapitalas (įskaitant negrįžtamą) ir veiklos sąnaudos, kurias, teikdamas visas prieigos paslaugas, patiria hipotetinis efektyviai veiklą vykdančias operatorius, ir prie susigrąžinamų bendrų sąnaudų pridedamas antkainis. Todėl BU LRIC + metodika suteikia galimybę susigrąžinti visas efektyviai patirtas sąnaudas.
- (30) Pagal BU LRIC + metodiką skaičiuojamos perspektyvinės einamosios išlaidos (t. y. atsižvelgiant į naujausias technologijas, numatomą paklausą ir t. t.), kurias efektyviai veiklą vykdančias tinklo operatorius patirtų šiandien įrengdamas modernų tinklą, kuriame būtų galima teikti visas reikalingas paslaugas. Todėl BU LRIC + užtikrina teisingus, efektyvius signalus patekti į rinką.
- (31) Jei kabelinės televizijos, šviesolaidiniai (FttX) ir, mažesne dalimi, judriojo ryšio tinklai (visų pirma ilgalaikės raidos (angl. LTE) judriojo ryšio tinklai) konkuruoja su varinių laidų tinklais, DĮR operatoriai reaguoja modernizuodami savo varinių laidų tinklus ir laipsniškai pakeisdami juos NKP tinklais, kad išvengtų šios konkurencijos grėsmės. Todėl, kadangi joks operatorius šiandien nesiiimtų statyti grynai varinių laidų tinklo, pagal BU LRIC + metodiką skaičiuojamos modernaus našaus NKP tinklo diegimo sąnaudos dabartinėmis kainomis.
- (32) Toks našus NKP tinklas, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, būtų visiškai arba iš dalies sudarytas iš optinių elementų ir jį naudojant turėtų būti galima pasiekti Europos skaitmeninėje darbotvarkėje nustatytus pralaidumo, aprėpties ir skverbties tikslus.
- (33) Tokio NKP tinklo turto vertinimas pagal sąnaudas dabartinėmis kainomis geriausiai atspindi konkurencijos procesą ir visų pirma turto atkartojamumą.
- (34) Kitaip nei turtas, pvz., techninė įranga ir perdavimo priemonė (pvz., šviesolaidis), inžineriniai statiniai (pvz., kanalai, grioviai ir stulpai) yra turtas, kuris, tikėtina, nebus kuriamas pakartotinai. Nesitikima, kad dėl technologijų pokyčių, konkurencijos lygio ir mažmeninės prekybos paklausos atsirastų sąlygos alternatyviems operatoriams lygiagrečiai diegti inžinerinių statinių infrastruktūrą, bent jau ten, kur NKP tinklams diegti galima panaudoti esamą inžinerinių statinių infrastruktūrą.
- (35) Rekomenduojamoje sąnaudų apskaičiavimo metodikoje reguliuojama turto bazė (RTB), atitinkanti turtą, kurį sudaro senieji inžineriniai statiniai, vertinama pagal sąnaudas dabartinėmis kainomis, atsižvelgiant į praėjusį statinių naudojimo laiką, taigi ir į reguliuojamo DĮR operatoriaus susigrąžintas sąnaudas. Taikant šį požiūrį gaunamas efektyvus signalas patekti į rinką priimant sprendimus gaminti ar pirkti ir išvengiama perteklinio sąnaudų susigrąžinimo rizikos pakartotinai naudojant senąją inžinerinių statinių infrastruktūrą. Perteklinis sąnaudų susigrąžinimas nebūtų pagrįstas siekiant efektyviai užtikrinti galimybę patekti į rinką ir išsaugoti paskatas investuoti, nes šios kategorijos turto statyba nėra ekonomiškai įmanoma.
- (36) Skaičiuojant RTB, atitinkančios pakartotinai naudojamą turtą, kurį sudaro senieji inžineriniai statiniai, sąnaudas dabartinėmis kainomis būtų taikomas indeksavimo metodas. Tokiam metodui teikiama pirmenybė dėl jo praktiškumo, patikimumo ir skaidrumo. Jis būtų grindžiamas ankstesniais išlaidų, sukaupto nusidėvėjimo ir turto disponavimo duomenimis tiek, kiek juos reguliuojamas DĮR operatorius pateikia teisės aktais nustatytoje bei privalomoje apskaitoje ir finansinėse ataskaitose, taip pat kainų indeksu, pvz., mažmeninių kainų indeksu, kuris yra skelbiamas viešai.
- (37) Todėl pradinė RTB, kuri atitinka tinkamus pakartotinai naudoti senuosius inžinerinius statinius, būtų nustatoma pagal privalomosios apskaitos vertę, atėmus skaičiavimo momentu sukauptą nusidėvėjimą ir taikant atitinkamą kainų indeksą, pvz., mažmeninės prekybos kainų indeksą.
- (38) Tada pradinė RTB būtų fiksuojama ir perkeliama iš vieno reguliavimo laikotarpio į kitą. Fiksuojant RTB būtų užtikrinama, kad, kai neatstatytini pakartotinai naudojami senieji inžineriniai statiniai taps visiškai nusidėvėję, toks turtas nebūtų įtraukiamas į RTB ir todėl su juo nebūtų siejamos norinčio gauti prieigą subjekto sąnaudos taip pat, kaip su juo nesiejamos ir DĮR operatoriaus sąnaudos. Taikant tokį požiūrį būtų tinkamai atlyginama DĮR operatoriumi ir kartu ilgainiui būtų užtikrinamas reguliavimo aiškumas DĮR operatoriumi ir norintiems gauti prieigą subjektams.

- (39) Varinių laidų linijų naudojama vis mažiau, nes vartotojai pereina prie kabelinės televizijos, šviesolaidinių tinklų ir (arba) judriojo ryšio tinklų. Taikant vieną našaus NKP tinklo modelį ir varinių laidų, ir NKP prieigos produktams neutralizuojamas infliacinis kiekio poveikis, kuris atsiranda modeliuojant varinių laidų tinklus, kai fiksuotos tinklo sąnaudos paskirstomos vis mažėjančiam naudojamų varinių laidų linijų skaičiui. Diegiant NKP tinklus ir pereinant prie jų, šis metodas suteikia galimybę atsižvelgti į tai, kad duomenų srautai palaipsniui perkeliama iš varinių laidų tinklų į NKP tinklus. Vieneto sąnaudų padidėjimas bus susijęs tik su duomenų srautų perkėlimu į kitas infrastruktūras (pvz., kabelinės televizijos, judriojo ryšio), kurios neįtrauktos į sąnaudų modelį.
- (40) Atsižvelgiant į technologinio neutralumo principą ir į skirtingas nacionalines aplinkybes, nacionalinėms reguliavimo institucijoms reikia tam tikro lankstumo, kad galėtų modeliuoti tokį modernų našų NKP tinklą. Todėl NKP tinklas gali būti grindžiamas bet kuria prieigos technologija ir tinklo topologija, kurias gali naudoti operatoriai diegdami NKP tinklą.
- (41) FttH tinklą, FttC tinklą arba abiejų šių technologijų derinio tinklą galima laikyti moderniu našiu NKP tinklu. Taikant šį požiūrį apskaičiuotos NKP tinklo sąnaudos turėtų būti koreguojamos, kad būtų atsižvelgta į skirtingas varinių laidų tinklo savybes. Kad būtų galima nustatyti didmeninės prieigos prie varinių laidų tinklų kainą, NKP modelyje taikant atitinkamas tinklo inžinerijos pataisas reikia įvertinti NKP produktų ir vien varinių laidų linijomis grindžiamos prieigos produktų kainų skirtumą. Nustatydamos turto naudojimo laiką modeliuojamame FttC tinkle, NRI turėtų atsižvelgti į numatomą įvairių tinklo komponentų technologijų ir tinklo raidą.
- (42) Tais atvejais, kai modeliuotino NKP tinklo topologija nuo varinių laidų tinklo topologijos skiriasi tiek, kad NKP inžinerinio modelio tinkamai pakoreguoti neįmanoma, NRI galėtų nustatyti varinių laidų tinklo sąnaudas modeliuodama NKP padengties tinklą, kai dviems lygiagretiesiems tinklams (varinių laidų ir šviesolaidiniams, FttH arba FttC) iš dalies bendrai naudojamas tas pats inžinerinių statinių infrastruktūros tinklas. Pagal šį metodą infliacinis kiekio poveikis inžineriniam turtui būtų neutralizuojamas, nes modeliuojamiems varinių laidų ir šviesolaidiniams tinklams būtų bendrai naudojamas tas pats inžinerinis turtas. Taigi šio turto vieneto sąnaudos išliktų stabilios, o jos sudaro didžiausią prieigos tinklo sąnaudų dalį.
- Sąnaudų apskaičiavimo metodikos įgyvendinimas**
- (43) Kad būtų išvengta nereikalingo sutrikdymo ir užtikrinamas pastovus ir skaidrus reguliavimo požiūris, reikia pakankamai ilgo pereinamojo laikotarpio. Atsižvelgiant į tai, kad NRI turėtų įgyvendinti rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, o veiklos vykdytojai turės atitinkamai pritaikyti savo verslo planus, laikoma, kad būtų tinkamas pereinamasis laikotarpis iki 2016 m. gruodžio 31 d. Nereikalaujama, kad NRI, skaičiuodamos didmeninės varinių laidų tinklų prieigos kainas ir toliau taikytų sąnaudų apskaičiavimo modelius, jei *ex ante* kainų reguliavimas netaikomas, pvz., kai nėra tokių paslaugų paklausos.
- (44) Remdamasi reguliavimo skaidrumo ir nuspėjamumo principais ir atsižvelgdama į tai, kad būtina užtikrinti kainų stabilumą, Komisija nustatė intervalą, kurį, jos nuomone, taikant rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką atitiks visiškai atsietos prieigos prie varinių laidų vietinės linijos mėnesio nuomos vidutinė kaina Sąjungoje (be visų mokesčių).
- (45) Toks intervalas visų pirma nustatytas tam, kad NRI, įgyvendindamos sąnaudų apskaičiavimo metodiką, galėtų juo vadovautis siekdamos bendro rekomendacijos tikslo – prieigos prie varinių laidų tinklų kainų stabilumo ir nuspėjamumo. Jei įsigaliojant šiai rekomendacijai atsietos prieigos prie vietinės varinių laidų linijos reguliuojamos mėnesio kainos tam tikrose valstybėse narėse neatitinka intervalo, rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką tose valstybėse narėse įgyvendinančios NRI turėtų ją įgyvendinti kuo greičiau. Taip jos galės įvertinti, ar pagal rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką reikės laipsniškai koreguoti kainas iki 2016 m. gruodžio 31 d., ypač tose valstybėse narėse, kuriose prieigos kainos šiuo metu nėra grindžiamos sąnaudomis ir todėl tikėtina, kad reikės labiau koreguoti kainas. Kad būtų išvengta abejonių, šioje rekomendacijoje nereikalaujama, kad NRI, taikydamos rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką arba pagal 40 punktą naudojamą metodiką, nustatytų intervalą atitinkančias prieigos kainas.
- (46) Prieigos kainos laikomos stabiliomis, net jei yra tam tikra jų nominaliosios vertės kitimo tendencija. Tačiau jos neturėtų labai svyruoti per atitinkamą laikotarpį, taigi, turėtų išlikti nuspėjamos.
- (47) Laikantis reguliavimo skaidrumo ir nuspėjamumo principų ir atsižvelgiant į tai, kad būtina užtikrinti stabilią kainodarą, 40 punkte nustatytas sąlygas gali atitikti ne tik rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika, bet ir kitos šiuo metu taikomos sąnaudų apskaičiavimo metodikos. Šio principo taikymas atskirose valstybėse narėse turėtų būti vertinamas kiekvienu konkrečiu atveju ir tokių vertinimą tikslinga atlikti anksti, pateikiant pranešimą Komisijai, EERRI ir kitoms NRI gerokai iš anksto prieš 2016 m. gruodžio 31 d.

(48) Išimties tvarka mažai išteklių turinčioms NRI gali reikėti papildomo pereinamojo laikotarpio po 2016 m., kad jos parengtų rekomenduojamą sąnaudų modelį. Tokiomis aplinkybėmis NRI turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti laikinas kainas, grindžiamas lyginamuoju standartu, kuri nustatant atsižvelgiama tik į prieigos tarifų, kuriuos pagal šią rekomendaciją nustatė kitos NRI, vidurkį. Pereinamuoju laikotarpiu atitinkamos NRI gali prašyti EERRI praktinės paramos ir konsultacijų, kad būtų išspręstas šio išteklių ribotumo ir, visų pirma, rekomenduojamos sąnaudų apskaičiavimo metodikos įgyvendinimo sąnaudų klausimas.

REGULIUOJAMŲ DIDMENINĖS PRIEIGOS KAINŲ NETAIKYMAS NKP TINKLAMS

(49) Siekiant veiksmingai skatinti investicijas ir inovacijas, dėl dabartinės labai didelės spartos plačiajuosčio ryšio paslaugų paklausos neapibrėžtumo svarbu pagal Direktyvos 2002/21/EB 8 straipsnio 5 dalies d punktą leisti operatoriams, norintiems investuoti į NKP tinklus, tam tikrą kainų nustatymo lankstumą, kad būtų galima išbandyti kainų ribas ir taikyti tinkamą skverbties kainodarą. Taip DĮR operatoriai ir norintys gauti prieigą subjektai galėtų pasidalyti tam tikrą investavimo riziką, suskirstydami didmeninės prieigos kainas pagal norinčių gauti prieigą subjektų išpareigojimų lygį. Pagal ilgalaikius susitarimus su kiekiu garantija galėtų būti nustatomos mažesnės kainos, atsižvelgiant į tai, kad norintys gauti prieigą subjektai prisiima tam tikrą riziką, susijusią su paklausos neapibrėžtumu. Be to, kainodaros lankstumas didmeninės prekybos lygiu yra būtinas, kad ir norintis gauti prieigą subjektas, ir DĮR operatoriaus mažmeninės prekybos įmonė taikytų kainų suskirstymą mažmeninėje plačiajuosčio ryšio rinkoje ir taip būtų geriau tenkinami vartotojų pageidavimai ir skatinama labai didelės spartos plačiajuosčio ryšio paslaugų skverbtis.

(50) Remiantis 48–57 punktais, kad dėl tokio kainodaros lankstumo nebūtų taikomos pernelyg didelės kainos tais atvejais, kai yra nustatyta DĮR, kartu turėtų būti taikomos papildomos priemonės konkurencijai apsaugoti. Tuo tikslu griežtesnis nediskriminavimo įpareigojimas, t. y. EoI ir techninio atkartojamumo, turėtų būti papildytas mažmeninių produktų garantuoto ekonominio atkartojamumo reikalavimais, kartu reguliuojant varinių laidų tinklų didmeninės prieigos produktų kainas.

(51) Siekiant užtikrinti skaidrumą, palengvinti investicijų į NKP plačiajuosčių ryši aplinkos raidos stebėseną ir pagerinti konkurencijos sąlygas, NRI turėtų prašyti, kad DĮR operatoriai nacionalinei reguliavimo institucijai reguliariai

teiktų naujausią informaciją, įskaitant investicijų ir NKP diegimo planus. Tokios stebėsenos rezultatais naudosis ir EERRI bei Komisijos ekspertai, vykdydami 69 konstatuojamojoje dalyje nurodytą stebėseną.

(52) Atsižvelgiant į kainodaros lankstumo naudą šiomis aplinkybėmis, pagal rekomenduojamą požiūrį laikoma, kad pasyviųjų NKP didmeninių produktų, taip pat lygiaverčių funkcijų nefizinių arba virtualiųjų NKP didmeninių produktų didmeninės prieigos kainos yra pakankamai ribojamos (t. y. laikoma, kad su kaina susijusios konkurencijos problemos sprendžiamos veiksmingai), jei: i) mažmeninės kainos akivaizdžiai ribojamos dėl infrastruktūros konkurencijos arba dėl bazinio varinių laidų tinklų prieigos produkto, kuriam taikomos sąnaudomis grindžiamos varinių laidų tinklų didmeninės prieigos kainos, ir ii) tais atvejais, kai neturi būti nustatomos didmeninės prieigos reguliuojamos kainos, taikomas *ex ante* ekonominio atkartojamumo testas ir iii) taikomas įpareigojimas teikti didmeninės prieigos paslaugas remiantis EoI principu. Kitaip tariant, kai taikomas EoI ir NRI mano, kad imtasi pirmiau minėtų priemonių konkurencijai apsaugoti, ji neturėtų nustatyti reguliuojamos tų NKP didmeninių produktų prieigos kainos.

(53) Aktyviųjų NKP didmeninių produktų atveju laikoma, kad yra pakankamos konkurencijos apsaugos priemonės, jei norintys gauti prieigą subjektai tinklo infrastruktūros prieigos rinkoje gali remtis EoI principu teikiamais didmeniniais produktais (pvz., atsieta prieiga arba virtualiai atsieta prieiga), su sąlyga, kad dėl faktinės tokių didmeninių produktų skverbties arba alternatyvios infrastruktūros mažmeninės kainos akivaizdžiai ribojamos tiek, kad papildomų apsaugos priemonių didmeninės prekybos lygiu nereikia.

(54) Toks akivaizdus mažmeninių kainų ribojimas nebūtų pakankamai stiprus, kad būtų galima daryti išvadą, jog atitinkamoje didmeninėje rinkoje yra veiksminga konkurencija ir todėl nė vienas operatorius neturi DĮR. Tačiau šiuo mažmeninių kainų ribojimu DĮR operatoriui turėtų būti užkertamas kelias didmeninės prekybos lygmeniu nustatyti pernelyg dideles mažmenines kainas.

(55) Pagal 48 ir 49 punktus NKP tinklų didmeninės prieigos kainų reguliavimas nenustatomas arba panaikinamas nepažeidžiant priemonių, kurių imtasi siekiant spręsti klausimus dėl nepakankamos maržos, nustatytos atliekant šioje rekomendacijoje aprašytą *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą, siekiant apsaugoti konkurenciją tais atvejais, kai DĮR operatoriui neturėtų būti taikomas didmeninių kainų reguliavimas.

- (56) Jei senajame prieigos tinkle DĮR operatoriaus siūlomas produktas nebegali akivaizdžiai riboti mažmeninių NKP produkto kainų (pvz., kai atsisakoma varinių laidų tinklo), iš principo jį būtų galima pakeisti NKP grindžiamu produktu, priderintu taip, kad jam būtų būdingos tos pačios savybės. Tačiau nenumatoma, kad tokio NKP grindžiamo kainos ribojimo reikės artimiausioje ateityje arba iki 2020 m.
- (57) EoI įgyvendinimo procesą, pasikonsultavusi su DĮR operatoriumi ir suinteresuotosiomis šalimis, turėtų nustatyti NRI. Priimama priemonė turėtų apimti išsamų veiksmų planą, kuriame būtų nustatyti pagrindiniai atitinkamo prieigos produkto visiško EoI įgyvendinimo etapai.
- (58) Tvirtai įsipareigojus laiku įgyvendinti nediskriminavimo priemonės būtų užtikrintos pakankamos apsaugos priemonės, kad būtų galima leisti taikyti lanksčią kainodarą prieš visiškai įgyvendinant veiksmų planą, ir gali būti daromas tiesioginis teigiamas poveikis investavimo paskatoms. Kita vertus, tam tikra laisvė NRI spręsti dėl kainodaros lankstumo įgyvendinimo termino yra būtina, kad būtų galima apsaugoti konkurenciją, visų pirma siekiant išvengti galiojančių prieigos sutarčių sutrikdymo.
- (59) Jei reguliuojamas DĮR operatorius nesilaikys veiksmų plane numatytų įpareigojimų, jam turėtų būti taikomos atgrasomojo poveikio priemonės. Visų pirma, jei nesilaikoma vieno arba kelių veiksmų plane numatytų etapų įgyvendinimo terminų, turėtų būti nebedaroma prielaida dėl EoI principo nustatymo, kaip nurodyta šios rekomendacijos 51 punkte. Taigi nediskriminavimo sąlygos dėl to, kad nenustatytos arba nepalaikomos reguliuojamos NKP tinklų didmeninės prieigos kainos, tampa neįvykdytos, todėl turėtų būti vėl nustatomos reguliuojamos didmeninės prieigos kainos arba NRI turėtų pasinaudoti savo galiomis taikyti sankcijas pagal reguliavimo sistemą.
- (60) Kad NRI, kaip numatyta 54 punkte, galėtų nustatyti reguliuojamas didmeninės prieigos kainas, jei nebesilaikoma nediskriminavimo įpareigojimo, ir jai nereikėtų atlikti naujos rinkos analizės, tokia galima pasekmė turėtų būti numatyta pradinėje priemonėje, apie kurią pranešta, ir rinkos duomenys, kuriais remdamasi NRI atliktų pradinę rinkos analizę, neturėtų būti labai pakitę. Reikalavimo atlikti naują rinkos analizę netaikymas neturi poveikio būtinybei pagal 7 straipsnio procedūrą pranešti apie visus taisomųjų priemonių pakeitimus.
- (61) Siekiant nustatyti, ar alternatyvūs norintys gauti prieigą subjektai gali ekonomiškai atkartoti DĮR operatoriaus mažmeninį pasiūlymą naudodamiesi reguliuojamu didmeniniu produktu, tais atvejais, kai neturėtų būti nustatomas didmeninių kainų reguliavimas, NRI turėtų atlikti ekonominio atkartojamumo testą.
- (62) Atsižvelgiant į dabartinės NKP grindžiamų mažmeninių paslaugų paklausos neapibrėžtumą, DĮR operatoriai, kurių NKP didmeniniams produktams netaikomos reguliuojamos prieigos kainos, gali taikyti skverbties kainodaros strategijas, kad paskatintų tokių NKP grindžiamų mažmeninių paslaugų mažmeninę paklausą. Taikant ekonominio atkartojamumo testą kartu su kitomis konkurencijos apsaugos priemonėmis, kaip antai EoI, techninio atkartojamumo testu ir įrodomu mažmeninių kainų ribojimu dėl bazinio varinių laidų tinklų prieigos produkto arba dėl alternatyvių infrastruktūrų, siekiama užtikrinti, kad DĮR operatoriai nepiktnaudžiautų kainodaros lankstumu siekdami išstumti (galimus) konkurentus iš rinkos. II priede pateikiamos tik 56 punkto taikymo gairės.
- (63) Atliekant tokį testą nedaroma poveikio *ex post* kainų spaudimo testams, kuriuos pagal konkurencijos teisę taiko Komisija ir (arba) atitinkamos nacionalinės konkurencijos institucijos. Be to, NRI, siekdamos užtikrinti, kad varinių laidų tinklų didmeninės prieigos produktų kainodara netrukdytų konkurencijai mažmeninėje rinkoje arba kad būtų tinkamai ekonomiškai atskirti varinių laidų tinklų prieigos produktai, *ex ante* kainų spaudimo testą gali taikyti ir reguliuojamiems didmeniniams produktams. Tačiau, atsižvelgiant į rinkos brandą ir į tai, kad variniais laidais grindžiamų didmeninių produktų kainodara bendrai grindžiama sąnaudomis, skverbties kainodaros strategijos neturėtų būti taikomos seniesiems variniams laidais grindžiamiems prieigos produktams.
- (64) NRI turėtų užtikrinti, kad DĮR operatoriaus mažmeninės kainos ir NKP didmeninio produkto kainos skirtumas padengtų padidėjusias mažmeninės veiklos sąnaudas ir tinkamą bendrų sąnaudų dalį. Kai DĮR operatoriumi neturėtų būti nustatomas NKP didmeninių produktų kainų reguliavimas ir pagal šią rekomendaciją taikomos papildomos apsaugos priemonės, įrodyti neatitiktį ekonominio atkartojamumo reikalavimui būtų galima parodant, kad paties DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos padalinys, remdamasis didmeninės rinkos kaina, kurią DĮR operatoriaus didmeninės veiklos padalinys taiko jo konkurentams, negalėtų pelningai prekiauti (taip pat efektyviai veiklą vykdančio operatoriaus (angl. *equally efficient operator*, EEO) testas). EEO standarto taikymas NRI suteikia galimybę remti DĮR operatoriaus investicijas į NKP tinklus ir skatina diegti NKP grindžiamų paslaugų naujoves.

- (65) Ypatingomis rinkos aplinkybėmis, pvz., kai anksčiau buvo traukdoma pateikti į rinką ar plėsti veiklą, NRI gali daryti DĮR operatoriaus sąnaudų patikslinimus pagal mastą, siekdama užtikrinti, kad ekonominis atkartojamumas būtų realiai įmanomas. Tokiais atvejais NRI nustatytas pagrįstai efektyvus veiklos mastas turėtų būti ne didesnis nei rinkos struktūros, kurioje veikia pakankamas reikalavimus atitinkančių operatorių skaičius, veiklos mastas, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija.
- (66) NRI savo priemonėje, kurią ji priima atlikusi rinkos analizę, turėtų nustatyti ir iš anksto viešai paskelbti procedūrą ir parametrus, kuriuos ji taikys atlikdama *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą. NRI gali atlikti testą prieš DĮR operatoriui pradėdant siūlyti naują mažmeninį produktą, pvz., jei NRI mano, kad reikia vienu metu atlikti ekonominio atkartojamumo testą ir techninio atkartojamumo testą, jei prieš pradėdant siūlyti produktą atliekamas ir pastarasis testas. NRI privalo atlikti ne kiekvieno naujo siūlomo mažmeninio produkto testą, o tik svarbiausių jos nustatytų produktų testą. NRI gali atlikti testą savo iniciatyva, pvz., pradiniais priemonės, kuria leidžiamas kainodaros lankstumas NKP tinkluose, įgyvendinimo etapais, ypač kai reguliuojamos didmeninės prieigos kainos jau buvo taikomos anksčiau, arba reaguodama į rinkos struktūros pokyčius, pvz., dėl technologijų pažangos.
- (67) NRI iš anksto nustatytas ekonominio atkartojamumo testas turėtų būti pakankamai išsamus ir apimti bent atitinkamų parametrų rinkinį, kad operatoriams būtų užtikrintas nuspėjamumas ir būtinas skaidrumas. NRI turėtų taikyti LRIC + modelį atsižvelgdamos į auditu patvirtintas DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos sąnaudas ir įvertinti svarbiausių plačiajuosčio ryšio paslaugas apimančių mažmeninių produktų (svarbiausių produktų) ir dažniausiai naudojamo reguliuojamos NKP prieigos produkto ar produktų, kurie nustatyti kaip perspektyviausi mažmeniniams produktams teikti per nagrinėjamą rinkos apžvalgos laikotarpį, kainų skirtumą. Taikant testo sandarą, pagal kurią atsižvelgiama į auditu patvirtintas DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos sąnaudas, ir atliekant tik svarbiausių produktų testą siekiama užtikrinti, kad šia apsaugos priemone nebūtų stabdomos NKP investicijos ir nebūtų mažinamas rekomenduojamo kainodaros lankstumo poveikis. Kad nebūtų leidžiamas rinkinio ar portfelio produktų kryžminis subsidijavimas, NRI turėtų atlikti tik vieno lygmens testą, t. y. tarp mažmeninių paslaugų ir norintiems gauti prieigą subjektams svarbiausio NKP prieigos produkto (pvz., šviesolaidinės prieigos skirstymo spintoje, virtualaus atsiejimo). Tačiau ilgainiui naujas NKP prieigos produktas gali tapti svarbesnis (pvz., šviesolaidžio atsiejimas prie optinio skirstomojo stovo (angl. ODF)), todėl ekonominio atkartojamumo testas turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į šį naują, o ne iš pradžių dažniausiai naudotą produktą. Jeigu nacionalinėmis konkurencijos aplinkybėmis matyti, kad skirtingose geografinėse teritorijose (pvz., kaimo vietovėse ir tankiai gyvenamose vietovėse) naudojami skirtingi NKP prieigos produktai, NRI turėtų atitinkamai pritaikyti testą prie konkrečių produktų, kurie, kaip nustatyta, yra svarbiausi.
- (68) NRI gali nepavykti rasti pirmiau minėtų konkurencijos suvaržymų visoje apibrėžtoje rinkoje. Jei NRI negali daryti išvados, kad šios skirtingos konkurencijos sąlygos yra stabilios ir kad į jas atsižvelgiant gali būti tikslinga apibrėžti subnacionalines rinkas, NRI vis tiek turėtų apsvarstyti, ar reikia skirtingų konkurencijos sąlygų klausimą spręsti taikant skirtingas taisyklėmis, t. y. panaikinti didmeninių kainų reguliavimą tik tose srityse, kuriose galima nustatyti būtinas konkurencijos apsaugos priemones. Jei NRI mano, kad dėl konkurencijos ir reguliavimo sąlygų DĮR operatoriaus kainodara pakankamai ribojama, ji, taikydama reguliavimo sistemą, gali nuspręsti netaikyti kainų reguliavimo. Vertinant, ar tinkama netaikyti naujos kartos tinklų kainodaros reguliavimo, būtina tinkamai atsižvelgti į funkcinio arba savanoriško atskirimo įgyvendinimą atitinkamai pagal Direktyvos 2002/19/EB (Prieigos direktyvos) 13a arba 13b straipsnį;
- (69) EERRI ir Komisija sutaria, kad šios rekomendacijos įgyvendinimas bus atidžiai stebimas pasitelkiant specialų Komisijos ir EERRI ekspertų tinklą, kad būtų galima stebėti, koks yra praktinis rekomendacijos poveikis, ypač poveikis investicijoms, konkurencijai ir mažmeninėms kainoms, ir prireikus pateikti nacionalinėms reguliavimo institucijoms papildomų gairių. Tai turėtų padėti laiku ir bendradarbiaujant spręsti visas nenumatytas pasekmes. Šio specialaus tinklo ekspertai naudosis NRI suteikta naujausia informacija apie operatoriaus investicijų ir NKP diegimo planus, kaip numatyta 55 punkte,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

TIKSLAS IR TAIKYMO SRITIS

1. Šios rekomendacijos tikslas – pagerinti reguliavimo sąlygas, kurios būtinos siekiant skatinti veiksmingą konkurenciją, stiprinti bendrąją elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinką ir skatinti investicijas į naujos kartos prieigos (NKP) tinklus. Šia rekomendacija pagal technologinio neutralumo principą prisidedama prie bendrųjų strategijos „Europa 2020“ tikslų skatinti augimą ir užimtumą, skatinti inovacijas ir siekti, kad Sąjungoje galutiniais vartotojams būtų teikiamos efektyvesnės skaitmeninės paslaugos ir skatinama skaitmeninė įtrauktis. Ja taip pat siekiama padidinti teisinį

tikrumą ir reguliavimo nuspėjamumą ir taip ilgalaikėje perspektyvoje paskatinti investicijas į NKP tinklus.

2. Kai atlikdamos rinkos tyrimo procedūras pagal Direktyvos 2002/21/EB 15 straipsnį ir 16 straipsnio 4 dalį nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) nustato, kad toliau 5 punkte nurodytoje rinkoje nėra veiksmingos konkurencijos, ir nustato įmones, kurios atskirai arba kartu turi didelę įtaką toje rinkoje (DJR operatorius (-iai)), jos prirėikus pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį nustato nediskriminavimo įpareigojimus dėl sujungimo ir (arba) prieigos ir pagal Direktyvos 2002/19/EB 13 straipsnį – kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, visų pirma grindimo sąnaudomis įpareigojimus.
3. Šioje rekomendacijoje nustatomas bendras tų įpareigojimų taikymo metodas siekiant skatinti nuoseklų ir veiksmingą jų įgyvendinimą senuosiuose ir NKP tinkluose, jei juose užtikrinama galimybė teikti plačiajuosčio ryšio paslaugas.
4. Šioje rekomendacijoje pateikiamos išsamesnės Rekomendacija 2010/572/ES nustatytų reguliavimo principų gairės, visų pirma nurodomos sąlygos, kuriomis turi būti taikomas arba netaikomas didmeninės prieigos kainų reguliavimas.
5. Šioje rekomendacijoje išdėstyti principai taikomi Rekomendacijoje 2007/879/EB nurodytose didmeninės tinklo infrastruktūros prieigos rinkoje (4-oji rinka) ir didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje (5-oji rinka), taip pat bet kuriose NRI atliekant rinkos analizę nustatytose rinkose, kuriose gali reikėti taikyti *ex ante* reguliavimą ir kurios pakeičia minėtas rinkas ir atitinka tuos pačius tinklo lygmenis. Tai apima, *inter alia*: i) prieigą prie inžinerinių statinių infrastruktūros, ii) atsietą prieigą prie varinių laidų linijų ir šviesolaidinių linijų, iii) atsietą prieigą prie varinių laidų dalinės linijos, iv) nefizinę arba virtualiąją tinklo prieigą ir v) didmeninę plačiajuosčio ryšio prieigą (duomenų srauto paslaugas) varinių laidų ir šviesolaidiniais tinklais (prie jos, be kitų technologijų, priskiriamos ADSL, ADSL2+, VDSL ir ethernetas).

APIBRĖŽTYS

6. Šioje rekomendacijoje vartojamų terminų apibrėžtis nustatyta direktyvose 2002/19/EB bei 2002/21/EB ir Rekomendacijoje 2010/572/ES. Kitų vartojamų terminų apibrėžtis:
  - a) kylamojo modeliavimo metodas – sąnaudų modelio rengimo metodas, pagal kurį pirmiausia numatoma paklausa (abonentų skaičius ir duomenų srautai). Tada modeliuojamas našus tinklas, kurio reikia numatomai paklausai patenkinti, ir vertinamos susijusios sąnaudos

pagal teorinį inžinerinį tinklo modelį, kad būtų galima apskaičiuoti sąnaudas remiantis našiu tinklu, grindžiamu naujausia dideliuose tinkluose naudojama technologija;

- b) bendros sąnaudos – bendrai gaminant gaminius ar teikiant paslaugas patiriamos sąnaudos, kurių negalima priskirti jokiam pavieniam gaminiui ar paslaugai;
- c) bazinis varinių laidų tinklo prieigos produktas – sąnaudomis grindžiamas varinių laidų tinklo didmeninės prieigos produktas, dėl kurio ribojamos NKP kainos, nes NKP paslaugų kaina nustatoma pagal vartotojų norą mokėti už papildomas (palyginti su varinių laidų tinklu grindžiamu mažmeniniu produktu) NKP grindžiamų mažmeninių produktų galimybes ir funkcijas;
- d) sąnaudos dabartinėmis kainomis – sąnaudos, gaunamos nustatant turto vertę pagal jo atkuriamąją vertę, t. y. jo pakeitimo tokiu pačiu arba kitu panašių veikimo charakteristikų turtu išlaidas, atsižvelgiant į nusidėvėjimą ir taikant našumo pataisais;
- e) nusidėvėjimo metodai – turto vertės paskirstymo per visą turto naudojimo laiką metodai; nuo jų priklauso leistinių turto savininko pajamų per tam tikrą laikotarpį profilis;
- f) mažmeninės veiklos sąnaudos – mažmeninės veiklos, įskaitant rinkodarą, klientų įgijimą, sąskaitų pateikimą, sąnaudos, taip pat kitos tinklo sąnaudos, išskyrus tas, kurios jau yra įtrauktos į didmeninės prieigos paslaugos sąnaudas;
- g) indėlio lygiavertiškumas (Eol) – paslaugų ir informacijos teikimas norintiems gauti prieigą vidaus subjektams ir trečiosioms šalims tomis pačiomis sąlygomis, įskaitant kainos ir paslaugų kokybės lygį ir tuos pačius laiko terminus, naudojant tas pačias sistemas bei procesus ir užtikrinant tą patį patikimumo lygį bei tas pačias veikimo charakteristikas. Čia apibrėžtas Eol gali būti taikomas prieigos produktams, su jais susijusioms ir papildomoms paslaugoms, kurie yra būtini norint teikti didmeninius produktus norintiems gauti prieigą vidaus subjektams ir trečiosioms šalims;
- h) rezultatų lygiavertiškumas (EoO) – didmeninių produktų teikimas norintiems gauti prieigą subjektams taip, kad jų funkcijos ir kaina būtų panašios į produktų, kuriuos DJR operatorius teikia savo mažmeninės veiklos įmonėms, funkcijas ir kainą, tačiau tie produktai gali būti teikiami naudojant kitas sistemas ir procesus;

- i) papildomosios sąnaudos – tiesiogiai su verslo produkcijos padidiniu susijusios sąnaudos, t. y. papildomos paslaugos teikimo sąnaudos, palyginti su padėtimi, kai paslauga nebuvo teikiama, darant prielaidą, kad visa kita gamybos veikla išlieka nepakitusi;
- j) pagrindiniai veiklos rodikliai (PVR) – rodikliai, pagal kuriuos matuojamas tam tikrų didmeninių paslaugų teikimo veiklos charakteristikų lygis;
- k) ilgojo laikotarpio papildomosios sąnaudos – papildomosios sąnaudos, patiriamos per numatomą laikotarpį, kai visi gamybos veiksniai, įskaitant pagrindinę įrangą, kinta priklausomai nuo paklausos pokyčių, kurie vyksta dėl gamybos apimties ar sandaros pakeitimų. Todėl visos investicijos laikomos kintamosiomis sąnaudomis;
- l) antkainis – priedas, pridedamas prie konkrečios paslaugos papildomųjų sąnaudų siekiant priskirti ir susigrąžinti bendras sąnaudas, paskirstant jas visoms paslaugoms, su kurių teikimu yra susijusios šios bendros sąnaudos;
- m) naujas mažmeninis pasiūlymas – bet kokios naujai siūlomos paslaugos, įskaitant paslaugų rinkinius, kurias DĮR operatorius teikia naudodamas jau esamus arba naujus reguliuojamus didmeninius produktus;
- n) NKP grindžiamas didmeninis lygmuo – tinklo lygmuo, kuriame norintiems gauti prieigą subjektams suteikiama NKP grindžiamo tinklo prieiga ir kuriame gali būti teikiami keli didmeniniai produktai. Šiame tinklo lygmenyje siūlomos didmeninės prieigos produktus gali sudaryti aktyvieji produktai, pvz., šviesolaidžiu perduodamas duomenų srautas, pasyvieji produktai, pvz., šviesolaidžio atsiejimas optiniame skirstomajame stovė, skirstomojoje spintoje ar koncentracijos taške, taip pat nefiziniai arba virtualieji didmeniniai produktai, kurių funkcijos yra lygiavertės pasyviųjų produktų funkcijoms;
- o) vienkartiniai inžineriniai statiniai – senieji inžineriniai statiniai, kurie naudojami varinių laidų tinklui, bet negali būti panaudoti NKP tinklui;
- p) reguliavimo apskaitinė vertė – tam tikro įmonės turto vertė, nurodyta auditu patvirtintose reguliavimo institucijai teikiamose finansinėse ataskaitose, nustatyta atsižvelgiant į turto faktinio naudojimo trukmę ir gyvavimo trukmę, kuri paprastai yra ilgesnė nei nurodytoji teisės aktais reikalaujamose finansinėse ataskaitose ir geriau atitinka techninę naudojimo trukmę;
- q) reguliuojama turto bazė (RTB) – bendroji turto kapitalo vertė, naudojama reguliuojamų paslaugų sąnaudoms apskaičiuoti;
- r) daugkartinio naudojimo inžineriniai statiniai – senieji inžineriniai statiniai, kurie naudojami varinių laidų tinklui ir gali būti panaudoti NKP tinklui;
- s) susitarimai dėl paslaugų lygio – komerciniai susitarimai, pagal kuriuos DĮR operatorius įpareigojamas sudaryti sąlygas naudotis nustatyto kokybės lygio didmeninėmis paslaugomis;
- t) paslaugų lygio garantijos – garantijos, kurios yra neatsiejama susitarimų dėl paslaugų lygio dalis ir kuriose nurodomas kompensacijos, kurią turi mokėti DĮR operatorius, jei teikdamas didmenines paslaugas neužtikrina susitarime dėl paslaugų lygio nurodytos kokybės, lygis;
- u) didmeninis produktas – prieigos produktas, kuris yra būtinas norintiems gauti prieigą subjektams, kad jie galėtų mažmeninėje rinkoje galutiniams vartotojams teikti plačiajuosčio ryšio paslaugą, ir kuri sudaro aktyvusis arba pasyvusis prieigos produktas arba virtualusis prieigos produktas, kurio funkcijos yra lygiavertės pasyviojo prieigos produkto funkcijoms. Didmeniniai produktai gali būti teikiami naudojant senąją varinių laidų tinklo infrastruktūrą arba NKP grindžiamą infrastuktūrą.

NEDISKRIMINAVIMO ĮPAREIGOJIMO TAIKYMAS

Vienodų prieigos sąlygų užtikrinimas

7. Patikimiausias būdas veiksmingai užtikrinti, kad nebūtų diskriminuojama – taikyti indėlio lygiavertiškumo (EoI) principą, kuriuo užtikrinamos vienodos sąlygos DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos įmonėms, pvz., jo mažmeninės prekybos padaliniiui, ir norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims, ir skatinama konkurencija. Kai NRI mano, kad pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį nustatyti nediskriminavimo įpareigojimą DĮR operatoriams yra tinkama, proporcinga ir pagrįsta pagal Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsnio 4 dalį ir Direktyvos 2002/19/EB 8 straipsnio 4 dalį, ji turėtų išnagrinėti, ar būtų proporcinga reikalauti, kad DĮR operatorius teiktų atitinkamus didmeninius produktus EoI principu. Nagrinėdama šį klausimą NRI, be kitų dalykų, turėtų apsvarstyti, ar reikalavimų laikymosi išlaidas, pvz., dėl esamų sistemų perprojektavimo, atsveria numatoma nauda konkurencijai. Tuo tikslu NRI, atlikdama proporcingumo vertinimą, *inter alia*, turėtų atsižvelgti į šias aplinkybes: i) tikėtina, kad papildomosios reikalavimų laikymosi išlaidos bus mažos projektuojant naujas sistemas; ii) gali nereikėti taikyti didmeninės prieigos kainų reguliavimo NKP tinkluose, kaip rekomenduojama 48 ir 49 punktuose; iii) dėl EoI taikymo gali būti teigiamas poveikis inovacijoms ir konkurencijai; iv) DĮR operatoriaus savanorišką įsipareigojimą norintiems gauti prieigą subjektams teikti didmeninius produktus EoI principu, jei toks savanoriškas siūlymas atitinka šioje rekomendacijoje išdėstytas sąlygas, ir v) DĮR operatorių skaičių ir dydį.

8. Jei proporcinga, EoI turėtų būti taikomas tinkamiausiu vertės grandinės lygmeniu (-imis) tiems didmeniniams produktams, kuriuos DĮR operatorius teikia savo mažmeninės veiklos įmonėms, pvz., savo mažmeniniam padaliniiui, nebent nacionalinei reguliavimo institucijai, sužinojus norinčių gauti prieigą trečiųjų šalių nuomonę, galima įrodyti, kad atitinkamo didmeninio produkto paklausa yra nepakankama.
9. Jei EoI taikyti neproporcinga, NRI turėtų užtikrinti, kad DĮR operatorius norintiems gauti prieigą subjektams teiktų didmeninius produktus rezultatų lygiavertiškumo (EoO) principu.
10. NRI turėtų užtikrinti, kad, nustačius nediskriminavimo įpareigojimą, norintys gauti prieigą subjektai galėtų naudotis atitinkamomis sistemomis ir procesais taip pat, kaip DĮR operatoriaus mažmeninis padalinys, ir kad būtų užtikrinamas tas pats patikimumo ir veikimo charakteristikų lygis.

DĮR operatoriaus naujų mažmeninių pasiūlymų techninio atkartojamumo užtikrinimas

11. NRI turėtų reikalauti, kad DĮR operatoriai, kuriems taikomas nediskriminavimo įpareigojimas, norintiems gauti prieigą subjektams teiktų reguliuojamus didmeninius produktus, kuriais naudodamiesi pastarieji galėtų veiksmingai techniškai atkartoti DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos padalinio naujus mažmeninius pasiūlymus, ypač kai EoI ne visiškai įgyvendintas.
12. Tuo tikslu ir siekiant užtikrinti DĮR operatoriaus mažmeninės rinkos padaliniiui ir norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims vienodas sąlygas, NRI turėtų užtikrinti, kad, nepažeidžiant taikomų taisyklių dėl verslo konfidencialumo, vidaus subjektai ir norinčios gauti prieigą trečiosios šalys turėtų galimybę gauti tą pačią techninę ir komercinę informaciją apie atitinkamą reguliuojamą didmeninį produktą. Tokia informacija apima informaciją apie naujus reguliuojamus didmeninius produktus arba jau esamų reguliuojamų didmeninių produktų pakeitimus ir turi būti teikiama laikantis kiekvienu konkrečiu atveju individualiai nustatomo išankstinio pateikimo termino.
13. Vertindama DĮR operatoriaus naujo mažmeninio pasiūlymo techninį atkartojamumą, NRI turėtų atsižvelgti į: i) ar atitinkamas (-i) su užsakymu, pristatymu ir remontu susijęs (-ę) didmeninis (-iai) produktas (-ai), kuris (-ie) efektyviai veiklą vykdančiam operatoriui yra būtinas (-i), kad jis galėtų sukurti arba pritaikyti esamas savo sistemas ir procesus ir siūlyti konkurencingas naujas mažmenines paslaugas, pateiktas (-i) pagrįstą laikotarpį iš anksto, kol DĮR operatorius ar jo mažmeninės veiklos padalinys nepradėjo teikti atitinkamos savo mažmeninės paslaugos, atsižvelgiant į I priede pateiktus kriterijus, ir ii) ar parengti atitinkami susitarimai dėl paslaugų lygio ir nustatyti pagrindiniai veiklos rodikliai.
14. Reikiamą techninio atkartojamumo testą gali atlikti DĮR operatorius arba NRI.
15. Jei techninio atkartojamumo testą atlieka pats DĮR operatorius, NRI turėtų reikalauti, kad DĮR operatorius jai pateiktų testo rezultatus, įskaitant visą informaciją, kurios reikia norint įrodyti, kad techninis atkartojamumas yra visiškai užtikrintas, ir pagal I priede nustatytus parametrus pateiktų pranešimą, kurio nacionalinei reguliavimo institucijai pakaktų norint patvirtinti bandymų rezultatus, o norintiems gauti prieigą subjektams – atkartoti atitinkamą mažmeninį pasiūlymą.
16. Jei techninio atkartojamumo testą atlieka NRI, ji turėtų reikalauti, kad DĮR operatorius pakankamai iš anksto prieš pradėdamas teikti naują mažmeninį pasiūlymą pateiktų nacionalinei reguliavimo institucijai išsamią informaciją apie tą pasiūlymą ir visą informaciją, kurios reikia norint įvertinti atkartojamumą. Toks pranešimas pagal I priede nustatytus parametrus turėtų būti pakankamas, kad NRI galėtų atlikti techninio atkartojamumo testą, o norintys gauti prieigą subjektai – atkartoti atitinkamą mažmeninį pasiūlymą.
17. Jeigu NRI mano, kad naujo mažmeninio pasiūlymo techninis atkartojamumas neužtikrinamas, ji turėtų reikalauti, kad DĮR operatorius iš dalies pakeistų atitinkamą reguliuojamą didmeninį produktą (-us) taip, kad užtikrintų techninį atkartojamumą.
18. Jeigu NRI mano, kad dėl mažmeninio pasiūlymo, kurio negalima techniškai atkartoti, būtų daroma didelė žala konkurencijai, ji pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB ⁽¹⁾ 10 straipsnį turėtų reikalauti, kad DĮR operatorius nutrauktų arba atidėtų atitinkamo mažmeninio pasiūlymo teikimą, kol nebus įvykdytas techninio atkartojamumo reikalavimas.

NEDISKRIMINAVIMO ĮPAREIGOJIMŲ LAIKYMO SI STEBĖ-SENA

Pagrindiniai veiklos rodikliai

19. Nustatydamas nediskriminavimo įpareigojimą pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį, NRI turėtų DĮR operatoriumi

⁽¹⁾ 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (OL L 108, 2002 4 24, p. 21).

- nustatyti PVR, kad būtų galima veiksmingai kontroliuoti, kaip laikomasi nediskriminavimo įpareigojimo.
20. Taikant PVR turėtų būti vertinamos veiklos charakteristikos bent pagal šiuos svarbiausius reguliuojamų didmeninių paslaugų teikimo elementus:
- užsakymo procesą;
  - paslaugos teikimą;
  - paslaugos kokybę, įskaitant gedimus;
  - gedimų šalinimo trukmę; taip pat
  - perėjimą nuo vieno reguliuojamo didmeninio produkto prie kito (išskyrus organizuotą vienkartinį perėjimą).
21. NRI turėtų nustatyti kiekvieno pirmiau minėto reguliuojamų didmeninių paslaugų elemento PVR. Pagal PVR turėtų būti galima palyginti viduje (DĮR operatoriaus mažmeniniam padaliniiui) ir išorėje (norinčioms gauti prieigą trečiosioms šalims) teikiamas paslaugas.
22. DĮR operatorius ir norinčios gauti prieigą trečiosios šalys turėtų susitarti dėl PVR, kuriuos NRI nustatė pagal 21 punktą, konkrečių detalių ir prireikus šie susitarimai turėtų būti reguliariai atnaujinami.
23. Nustatydamos PVR, NRI turėtų atsižvelgti į jau esamas veiklos charakteristikų matavimo priemones, net jei DĮR operatoriaus jas naudoja tik vidaus tikslais.
24. Kad galimi diskriminacinio elgesio atvejai būtų aptinkami kuo anksčiau ir užtikrinamas reguliuojamų didmeninių paslaugų teikimo skaidrumas, NRI turėtų užtikrinti, kad PVR tinkama forma bent kas ketvirtį būtų skelbiami NRI interneto svetainėje arba NRI paskirtos nepriklausomos trečiosios šalies interneto svetainėje.
25. NRI turėtų užtikrinti reguliary PVR audita, kurį gali atlikti pati NRI arba nepriklausomas auditorius.
26. Jei iš PVR rezultatų matyti, kad DĮR operatorius galbūt nesilaiko jam taikomo nediskriminavimo įpareigojimo, NRI turėtų išnagrinėti klausimą išsamiau ir prireikus užtikrinti, kad būtų laikomasi minėto įpareigojimo. NRI turėtų

viešai paskelbti, pvz., savo interneto svetainėje, savo sprendimą dėl taisomųjų priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi įpareigojimo.

Susitarimai dėl paslaugų lygio ir paslaugų lygio garantijos

27. NRI turėtų reikalauti, kad, be PVR, DĮR operatorius įgyvendintų ir atitinkamus susitarimus dėl paslaugų lygio.
28. NRI turėtų reikalauti, kad susitarimų dėl paslaugų lygio pažeidimo atveju DĮR operatorius teiktų atitinkamas paslaugų lygio garantijas.
29. NRI turėtų užtikrinti, kad iš esmės paslaugų lygio garantijų mokėjimus operatoriai atliktų nedelsdami, pagal iš anksto nustatytą mokėjimo ir sąskaitų pateikimo procesą. Tokių sankcijų dydis turėtų būti pakankamai atgrasantis siekiant užtikrinti, kad DĮR operatorius laikytųsi savo pristatymo ar pateikimo įsipareigojimų.

SĄNAUDŲ APSKAIČIAVIMO METODIKA

Rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika

30. Nustatydamos varinių laidų tinklų ir NKP tinklų didmeninės prieigos kainas, kai grindimas sąnaudomis nustatomas pagal Direktyvos 2002/21/EB 16 straipsnio 4 dalį ir Direktyvos 2002/19/EB 8 straipsnio 4 dalį kaip tinkama, proporcinga ir pagrįsta taisomoji priemonė, NRI turėtų taikyti išplėstinę ilgojo laikotarpio papildomųjų sąnaudų kylamojo apskaičiavimo metodiką (BU LRIC+), kurioje taikomas kylamojo modeliavimo metodas ir LRIC sąnaudų apskaičiavimo modelis ir pridedamas bendrų išlaidų susigrąžinimo atkainis.
31. NRI turėtų priimti BU LRIC + sąnaudų apskaičiavimo metodiką, pagal kurią dabartinėmis kainomis įvertinamos sąnaudos, kurias hipotetinis efektyviai veiklą vykdančias operatorius patirtų kurdamas modernų našų NKP tinklą. Ši nuostata taikoma nedarant poveikio tam, ar atitinkamoje geografinėje rinkoje esančiam NKP tinklui taikomas reguliuojamos didmeninės prieigos kainodaros įpareigojimas, nagrinėjamas Rekomendacijos 2010/572/ES 36 punkte ir šios rekomendacijos 48 ir 49 punktuose.
32. Modeliuodama NKP tinklą NRI turėtų apibrėžti hipotetinį našų NKP tinklą, kurį naudojant būtų galima pasiekti Europos skaitmeninėje darbotvarkėje nustatytus pralaidumo, aprėpties ir skverbties tikslus ir kuris būtų visiškai arba iš dalies sudarytas iš optinių elementų. Modeliuodama NKP tinklą NRI turėtų įtraukti visą esamų inžinerinių statinių turtą, kurį iš esmės galima panaudoti ir NKP tinklams, taip pat inžinerinius statinius, kuriuos reikės naujai pastatyti, kad būtų galima įrengti NKP tinklą. Todėl rengdamos BU LRIC + modelį NRI neturėtų daryti prielaidos, kad NKP tinklui diegti reikės statyti visiškai naują inžinerinių statinių infrastruktūros tinklą.

33. Visą modeliuojamo tinklo RTB sudarantį turtą, išskyrus daugkartinio naudojimo turtą, kurį sudaro senieji inžineriniai statiniai, NRI turėtų vertinti pagal atkuriamąją vertę.
34. Turtą, kurį sudaro daugkartinio naudojimo senieji inžineriniai statiniai, ir atitinkamą RTB NRI turėtų vertinti taikydama indeksavimo metodą. Konkrečiai NRI turėtų nustatyti šio tipo turto RTB pagal reguliavimo apskaitinę vertę, atimdama skaičiavimo momentu sukauptą nusidėvėjimą ir taikydama tinkamą kainų indeksą, pvz., mažmeninės prekybos kainų indeksą. Jei yra DĮR operatoriaus finansinės ataskaitos, NRI turėtų jas patikrinti siekdama nustatyti, ar jos pakankamai patikimos, kad jomis remiantis būtų galima nustatyti reguliavimo apskaitinę vertę. Priešingu atveju NRI turėtų atlikti vertinimą remdamosi palyginamose valstybėse narėse nusistovėjusios geriausios praktikos standartais. NRI neturėtų įtraukti daugkartinio naudojimo senųjų inžinerinių statinių, kurie yra visiškai nusidėvėję, bet vis dar naudojami, turto.
35. Taikydama 34 punkte nustatytą turto vertinimo metodą NRI turėtų fiksuoti RTB, atitinkančią turtą, kurį sudaro daugkartinio naudojimo senieji inžineriniai statiniai, o po to perkelti ją iš vieno reguliavimo laikotarpio į kitą.
36. Turto, kurį sudaro inžineriniai statiniai, naudojimo laikotarpį NRI turėtų nustatyti taip, kad jis atitiktų numatomą to turto naudojimo laikotarpį ir atitinkamą paklausos profilį. Kanalų atveju šis laikotarpis paprastai ne trumpesnis kaip 40 metų.
37. Atsižvelgdama į technologinio neutralumo principą NRI turėtų apsvarstyti įvairius hipotetinio našaus NKP tinklo modeliavimo būdus, atsižvelgdama į geriausiai atitinkančią nacionalines aplinkybes prieigos technologiją ir tinklo topologiją. Nustatydamas vien varinių laidų tinklu grindžiamų paslaugų prieigos kainas, NRI apskaičiuotas modeliuojamo NKP tinklo sąnaudas turėtų pakoreguoti atsižvelgdamos į skirtingas vien varinių laidų tinklu grindžiamų didmeninės prieigos paslaugų savybes. Tuo tikslu NRI turėtų įvertinti prieigos produkto, grindžiamo, pvz., FttC ir (arba) FttH technologija, ir vien varinių laidų tinklu grindžiamo prieigos produkto savikainos skirtumą, prirėkus NKP inžineriniame modelyje optinius elementus pakeisdamos variniais elementais, kuriems taikoma efektyvi kainodara. Priešingu atveju NRI prirėkus galėtų nustatyti varinių laidų tinklu grindžiamų produktų savikainą modeliuodama NKP padengties tinklą, kuriame dviem tinklams (varinių laidų ir šviesolaidiniams, FttH arba FttC) iš dalies naudojama ta pati inžinerinių statinių infrastruktūra.
38. Rengdama pagal 30–37 punktus rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką (toliau – rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika) ir įgyvendindama parengtą metodiką arba naudodama kitą metodiką pagal 40 punktą, NRI turėtų atsižvelgti į reguliavimo skaidrumo ir nuspėjamumo principą, taip pat į tai, kad nustatant sąnaudomis grindžiamas prieigos kainas būtina užtikrinti stabilumą be didelių svyravimų.
39. NRI, išskyrus tas, kurios laikosi 40 punkto reikalavimų, turėtų užtikrinti, kad rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika būtų įgyvendinta ne vėliau kaip 2016 m. gruodžio 31 d.
40. Nustatydamas sąnaudomis grindžiamas prieigos kainas, NRI gali ir po 2016 m. gruodžio 31 d. taikyti metodiką, kurią jos naudoja įsigaliojant šiai rekomendacijai, jei ji atitinka 25–28 konstatuojamosiose dalyse nustatytus rekomenduojamos sąnaudų apskaičiavimo metodikos tikslus ir šiuos kriterijus: i) jei NKP tinklas nemodeliuojamas, metodikoje turėtų būti numatytas laipsniškas perėjimas nuo varinių laidų tinklo prie NKP tinklo; ii) metodikoje turėtų būti taikomas turto vertinimo metodas, pagal kurį atsižvelgiama į tai, kad konkurencijos procese tam tikras inžinerinių statinių infrastruktūros turtas nebus kuriamas pakartotinai; iii) taikant metodiką turėtų būti pateikiamos ir dokumentais pagrįstos varinių laidų tinklų prieigos kainų prognozės, iš kurių matyti, kad kainos labai nesvyruos, taigi ilguoju laikotarpiu bus stabilios, ir kad alternatyvioji metodika atitinka reguliavimo skaidrumo ir nuspėjamumo tikslą ir būtinybę užtikrinti kainų stabilumą, ir iv) reikėtų tik minimalių toje valstybėje narėje naudojamos sąnaudų apskaičiavimo metodikos pakeitimų, kad ji atitiktų tris pirmuosius kriterijus.
41. Komisija numato, kad, atsižvelgiant į prieigos kainas valstybėse narėse ir turint omenyje, kad vietos sąnaudos gali ribotai skirtis, dėl pagrindinių rekomenduojamos sąnaudų apskaičiavimo metodikos ypatybių, t. y. kad ji grindžiama moderniu našiu tinklu, atspindi būtinybę užtikrinti stabilias ir nuspėjamas didmeninės varinių laidų tinklų prieigos kainas ir kad joje tinkamai ir nuosekliai atsižvelgiama į mažėjančios apimties poveikį, taip pat metodikų, kurios naudojamos pagal 40 punktą, savybių turėtų nusistovėti stabilios varinių laidų tinklų prieigos kainos, ir visiškai atsietos prieigos prie vietinės varinių laidų linijos mėnesio nuomos vidutinė kaina Sąjungoje turėtų atitikti 8–10 EUR (be visų mokesčių) intervalą, išreikštą 2012 m. kainomis.
42. Dėl minėtų dalykų valstybėse narėse, kuriose įsigaliojant šiai rekomendacijai visiškai atsietos vietinės varinių laidų linijos mėnesio nuomos kaina atitinka kainos intervalą, pakoreguotą pagal Sąjungos vidutinį (metinį) mažmeninių kainų indeksą, NRI gali ir toliau iki 2016 m. gruodžio 31 d. taikyti sąnaudų apskaičiavimo metodiką, kurią jos naudoja įsigaliojant šiai rekomendacijai. Ši nuostata taikoma nepažeidžiant nuostatos, kad NRI, kurios laikosi 40 punkto, gali

Sąnaudų apskaičiavimo metodikos įgyvendinimas

- tokią metodiką taikyti ir šiam laikotarpiui pasibaigus. NRI turi turėti omenyje reguliavimo skaidrumo ir nuspėjamumo tikslus, taip pat būtinybę užtikrinti kainų stabilumą bei didelių svyravimų.
43. Išskyrus atvejus, kai taikomas 40 punktas, valstybėse narėse, kuriose įsigaliojant šiai rekomendacijai visiškai atsietos vietinės varinių laidų linijos mėnesio nuomos kainos neatitinka kainos intervalo, NRI turėtų kuo greičiau pagal rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką apskaičiuoti sąnaudas ir atitinkamas prieigos kainas ir tinkamu laiku pranešti apie atitinkamą planuojamą priemonę pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnyje nustatytą konsultacijų procedūrą ir, turėdamos omenyje, kad gali reikėti laipsniškai koreguoti kainas, ypač tose valstybėse narėse, kuriose prieigos kainos šiuo metu nėra grindžiamos sąnaudomis, užtikrinti, kad rekomenduojama sąnaudų apskaičiavimo metodika būtų visiškai įgyvendinta iki 2016 m. gruodžio 31 d. Pasirenkant pranešimo terminą turėtų būti atsižvelgiama į tai, kad kai įsigaliojant šiai rekomendacijai taikomas reguliuojamasis tarifas ir tarifas, kurį NRI nustato pagal rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, daug skiriasi, NRI turėtų nustatyti prieigos kainas, kurias taikant laipsniškai būtų užtikrinta, kad tarifas, kurį NRI nustatė pagal rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, bus pasiektas iki 2016 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į galimą staigaus kainos koregavimo poveikį konkurencijai. Kad būtų išvengta abejonių, nereikalaujama, kad NRI, taikydamos rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką arba pagal 40 punktą naudojamą metodiką, nustatytų intervalą atitinkančias prieigos kainas.
44. Jei NRI ketina taikyti 40 punktą, ji pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnyje nustatytą konsultacijų procedūrą turėtų kuo anksčiau tinkamu laiku pranešti apie atitinkamą planuojamą priemonę, kad Komisija galėtų patikrinti, ar laikomasi reguliavimo sistemos, visų pirma šios rekomendacijos, ir kad būtų užtikrintas įgyvendinimas laiku.
45. Išskirtinėmis aplinkybėmis, kai NRI negali, visų pirma dėl išteklių trūkumo, iki 2016 m. gruodžio 31 d. užbaigti rengti rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, ji turėtų nustatyti laikinas prieigos kainas remdamasi lyginamuoju standartu, kurį nustatant atsižvelgiama tik į prieigos tarifų, kuriuos pagal šią rekomendaciją nustatė nacionalinės reguliavimo institucijos palyginamose šalyse (pagal produktų savikainą), vidurkį. EERRI, įskaitant atitinkamas jos darbo grupes, bendradarbiaudama su Komisija, turėtų padėti tokioms NRI kuo anksčiau įgyvendinti rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, kad būtų išspręstas šis ribotų išteklių, visų pirma rekomenduojamos sąnaudų apskaičiavimo metodikos įgyvendinimo sąnaudų, klausimas.
46. Baigusios rengti rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, NRI pagal Direktyvos 2002/21/EB 8 straipsnio 5 dalies a punktą turėtų apsvaistyti galimybę nuosekliai ją taikyti, kad būtų skatinamas reguliavimo nuspėjamumas, užtikrinant stabilias prieigos kainas bent du atitinkamus apžvalgos laikotarpius, jei jos visą tą laikotarpį taiko kainų kontrolės įpareigojimą.
47. Įgyvendinusios rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką ar alternatyvias 40 ir 44 punktus atitinkančias sąnaudų apskaičiavimo metodikas ir nuosekliai taikydamos metodiką pagal 46 punktą, NRI, atlikdamos naują rinkos apžvalgą (iš esmės po trejų metų), turėtų tik atnaujinti pradinius duomenis. Atnaujindamos modelį, NRI iš principo, ir jeigu rinkos sąlygos išlieka stabilios, turėtų tik patikslinti tokius duomenis atsižvelgdamos į faktinę atskirų produktų kainų raidą ir bet kuriuo atveju turėtų užtikrinti, kad ilgainiui būtų susigrąžinamos visos sąnaudos, patirtos teikiant reguliuojamas didmeninės prieigos paslaugas. NRI turėtų paskelbti atnaujintus sąnaudų skaičiavimo metodikos rezultatus ir nustatytas prieigos kainas per atitinkamą trejų metų laikotarpį.

REGULIUOJAMŲ DIDMENINĖS PRIEIGOS KAINŲ NETAIKYMAS NKP TINKLAMS

48. NRI neturėtų nustatyti ar nuosekliai taikyti aktyviųjų NKP didmeninių produktų (išskyrus 49 punkte nurodytus produktus) reguliuojamų didmeninės prieigos kainų pagal Direktyvos 2002/19/EB 13 straipsnį, jei jos, įgyvendindamos tą pačią priemonę, DĮR operatoriui nustato su pasyviaisiais ir aktyviaisiais NKP didmeniniais produktais susijusius nediskriminavimo įpareigojimus pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį, kurie yra suderinami su:
- a) EoI principu pagal 51 punkte nustatytą procedūrą;
- b) techninio atkartojamumo įpareigojimais 11–18 punktuose nustatytais sąlygomis, jei EoI dar ne visiškai įgyvendintas, ir
- c) 56 punkte rekomenduojamais ekonominio atkartojamumo testo įpareigojimais,
- su sąlyga, kad dėl faktinės didmeninės veiklos pasyviųjų didmeninių produktų arba lygiaverčių funkcijų nefizinių arba virtualiųjų didmeninių produktų skverbties arba dėl to, kad yra alternatyvių infrastruktūrų, ribojamos mažmeninės kainos ir tą ribojimą galima įrodyti.

49. NRI neturėtų nustatyti ar nuosekliai taikyti pasyviųjų NKP didmeninių produktų ar nefizinių arba lygiaverčių funkcijų virtualių didmeninių produktų reguliuojamų didmeninės prieigos kainų pagal Direktyvos 2002/19/EB 13 straipsnį, jei jos, pagal tą pačią priemonę, DĮR operatoriui nustato su pasyviaisiais NKP didmeniniais produktais ar nefiziniais arba lygiaverčių funkcijų virtualiaisiais didmeniniais produktais susijusius nediskriminavimo įpareigojimus pagal Direktyvos 2002/19/EB 10 straipsnį, kurie yra suderinami su:
- a) EoI principu pagal 51 punkte nustatytą procedūrą;
  - b) techninio atkartojamumo įpareigojimais 11–18 punktuose nustatytomis sąlygomis, jei EoI dar ne visiškai įgyvendintas, ir
  - c) 56 punkte rekomenduojamais ekonominio atkartojamumo testo įpareigojimais,
- su sąlyga, kad:
- d) NRI gali įrodyti, kad DĮR operatoriaus siūlomas senojo tinklo prieigos produktas, kuriam taikomas sąnaudomis grindžiamų kainų kontrolės įpareigojimas pagal 30–37 arba 40 punktuose nurodytą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, yra bazinis varinių laidų tinklo prieigos produktas ir dėl jo akivaizdžiai ribojamos mažmeninės kainos, arba
  - e) NRI gali įrodyti, kad dėl operatorių, teikiančių mažmenines paslaugas naudojant vieną ar daugiau alternatyvių infrastruktūrų, kurių nekontroliuoja DĮR operatorius, gali būti akivaizdžiai ribojamos mažmeninės kainos. Taikant šią sąlygą, „kontrolė“ turėtų būti aiškinama pagal konkurencijos teisės principus.
50. Geografinėse rinkose, kuriose 48 ir 49 punktuose išvardytos sąlygos yra įvykdytos tik tam tikrose tokių rinkų srityse, NRI turėtų diferencijuoti taisomąsias priemones ir toliau taikyti arba nustatyti kainų kontrolės įpareigojimus pagal Direktyvos 2002/19/EB 13 straipsnį tik tose srityse, kuriose tokios sąlygos nėra įvykdytos. NRI turėtų įgyvendinti rekomenduojamą sąnaudų apskaičiavimo metodiką, kad rezultatas nepriklaustų nuo diferencijuotų taisomųjų priemonių nustatymo tam tikroje geografinėje rinkoje.
51. Laikoma, kad NRI nustato EoI pagal 48 punkto a papunktį ir 49 punkto a papunktį, kai ji įtraukia tokių įpareigojimą kaip taisomąją priemonę, dėl kurios konsultuotasi pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnį, į tą pačią galutinę priemonę, kurioje NRI nusprendžia nenustatyti arba nebetaikyti NKP didmeninių produktų reguliuojamų didmeninės prieigos kainų. Priemonėje turėtų būti pateikiama išsami informacija apie EoI ir įgyvendinimo terminai (veiksų planas). Veiksų plane turėtų būti pateikiami konkretūs pagrindiniai etapai ir nustatomas kiekvieno etapo įgyvendinimo tvarkaraštis. Pirmaisiais etapais turėtų būti nustatomi bent įpareigojimai užtikrinti techninį atkartojamumą ir numatyta kuo anksčiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo EoI įpareigojimo nustatymo, nustatyti svarbiausius PVR ir pradėti taikyti susitarimus dėl paslaugų lygio ir paslaugų lygio garantijas.
52. Rinkoje, kurioje įvykdytos 48 ir 49 punktuose nustatytos sąlygos, NRI neturėtų nustatyti jokie NKP didmeninio produkto reguliuojamų didmeninės prieigos kainų, neatsižvelgiant į tai, ar EoI įpareigojimas toje rinkoje nustatytas visam produktų rinkiniui, ar taikomas tik tais tos rinkos lygmenimis, kuriuose, NRI nuomone, toks įpareigojimas yra proporcingas.
53. NRI sprendimas nenustatyti arba nebetaikyti reguliuojamų didmeninių prieigos kainų turėtų būti netaikomas prieigai prie inžinerinių statinių infrastruktūros, nepaisant to, ar ji teikiama produktų rinkoje, ar nustatoma kaip pagalbinė taisomoji priemonė.
54. Jei, remdamasi suderintu EoI veiksmų planu, NRI nusprendė nebetaikyti didmeninės prieigos kainų reguliavimo, o DĮR operatorius nesilaiko sutartų pagrindinių etapų, NRI turėtų apsvarstyti, ar tikslinga iš naujo nustatyti reguliuojamas didmeninės prieigos kainas pagal šioje rekomendacijoje pateiktą metodiką ir laikantis Direktyvoje 2002/19/EB nustatytų principų, arba galimybę pasinaudoti savo galiomis pagal reguliavimo sistemą skirti baudas.
55. Sprendimą nenustatyti arba nebetaikyti reguliuojamų didmeninės prieigos kainų NRI turėtų papildyti NKP plačiajuosčio ryšio investicijų aplinkos raidos ir konkurencijos sąlygų stebėjimo priemonėmis, būtent prašyti, kad DĮR operatoriai nacionalinei reguliavimo institucijai reguliariai teiktų naujausią informaciją apie investicijų ir NKP diegimo planus, kuria NRI, kai teisėtai įmanoma, turėtų pasidalyti su specialiu Komisijos ir BEREC ekspertų tinklu, aprašytu 69 konstatuojamojoje dalyje.
56. Laikoma, kad NRI yra nustačiusi 48 punkto c papunktyje ir 49 punkto c papunktyje nurodytus ekonominio atkartojamumo įpareigojimus, jeigu ji a, b ir c punktuose išvardytus elementus, dėl kurių konsultavosi pagal Direktyvos 2002/21/EB 7 straipsnį, įtraukia į galutinę priemonę,

kurioje nusprendžia nenustatyti arba nebetaikyti NKP didmeninių produktų reguliuojamų didmeninės prieigos kainų:

a) išsamią informaciją apie *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą, kurį taikys NRI; pagal II priede pateiktas gaires nurodomi bent šie parametrai:

i) atitinkamos mažmeninės veiklos sąnaudos, į kurias atsižvelgta;

ii) atitinkamas sąnaudų standartas;

iii) atitinkami susiję reguliuojami didmeniniai produktai ir atitinkamos orientacinės kainos;

iv) atitinkami mažmeniniai produktai ir

v) atitinkamas testo atlikimo laikotarpis;

b) procedūrą, pagal kurią NRI atliks *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą, nurodant, kad NRI gali pradėti tokią procedūrą savo iniciatyva arba gavusi prašymą iš trečiųjų šalių bet kuriuo metu, bet ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo atitinkamo mažmeninio produkto pateikimo rinkai, ir ją užbaigti per kuo trumpesnę laikotarpį, bet ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo procedūros pradžios. Iš procedūros aprašymo turėtų būti aišku, kad *ex ante* ekonominio atkartojamumo testas, kurį, remdamasi 48 punkto c papunkčiu arba 49 punkto c papunkčiu, turi atlikti NRI, skiriasi nuo kainų spaudimo testų, kurie gali būti atliekami *ex post* pagal konkurencijos teisę, ir nedaro jiems poveikio;

c) taisomąją priemonę, kurią, jei testo rezultatas bus neigiamas, naudodamasi pagal reguliavimo sistemą numatytais vykdymo užtikrinimo priemonėmis NRI priims, kad užtikrintų reikalavimų laikymąsi, įskaitant prirėikus reikalavimą, kad DĮR operatorius pagal NRI gaires ir remdamasis atlikto *ex ante* ekonominio atkartojamumo testo rezultatais išspręstų ekonominio atkartojamumo klausimą. Jeigu NRI mano, kad mažmeninis pasiūlymas, kurio ekonominis atkartojamumas neužtikrinamas, labai pakenktų konkurencijai, ji turėtų pasinaudoti savo galiomis pagal Direktyvos 2002/20/EB 10 straipsnį pareikalauti, kad DĮR operatorius nutrauktų arba atidėtų atitinkamo mažmeninio pasiūlymo teikimą, kol nebus įvykdytas ekonominio atkartojamumo reikalavimas.

57. Priėmusi galutinę priemonę, NRI turėtų savo interneto svetainėje viešai paskelbti veiksmų planą ir išsamią informaciją apie *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą. Siekdama užtikrinti, kad būtų visiškai laikomasi visų nustatytų priemonių, NRI turėtų apsvarstyti galimybę pasinaudoti visomis pagal reguliavimo sistemą numatytais vykdymo užtikrinimo priemonėmis.

58. 48–57 punktuose išdėstytos sąlygos neturėtų būti laikomos vienintelėmis aplinkybėmis, kuriomis NRI gali nuspręsti nenustatyti NKP didmeninių produktų reguliuojamų prieigos kainų. Priklausomai nuo veiksmingo prieigos vienodomis sąlygomis užtikrinimo ir nuo konkurencijos sąlygų, visų pirma veiksmingos infrastruktūra grindžiamos konkurencijos, gali būti daugiau atvejų, kuriais pagal reguliavimo sistemą būtų nepagrįsta nustatyti reguliuojamas didmeninės prieigos kainas.

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

59. Ši rekomendacija taikoma nepažeidžiant rinkų apibrėžčių, rinkos analizės rezultatų ir reguliavimo įpareigojimų, kuriuos pagal Direktyvos 2002/21/EB 15 straipsnio 3 dalį ir 16 straipsnį iki šios rekomendacijos įsigaliojimo nustatė nacionalinės reguliavimo institucijos

60. Šioje rekomendacijoje numatomas pereinamasis laikotarpis iki 2016 m. gruodžio 31 d. 30–37 punktuose nurodytai rekomenduojamai sąnaudų apskaičiavimo metodikai įgyvendinti. Todėl laikoma, kad jos poveikis bus laipsniškas ir pasireikš per ilgesnį laikotarpį. Poveikį investicijoms, konkurencijai ir mažmeninėms kainoms atidžiai stebės EERRI ir Komisija, remdamosi ir informacija, kurią pagal 55 punktą teiks NRI. Rekomendacija bus peržiūrima, kai jos poveikį bus galima visapusiškai įvertinti; numatoma, kad tai įvyks ne anksčiau kaip praėjus septyneriems metams nuo jos įsigaliojimo. Komisija, atsižvelgdama į rinkos raidą, gali nuspręsti peržiūrą atlikti anksčiau.

Ši rekomendacija skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje 2013 m. rugsėjo 11 d.

Komisijos vardu

Neelie KROES

Pirmininko pavaduotoja

*I PRIEDAS***Naujų produktų įsisavinimo laikotarpio ir informacijos teikimo reikalavimai**

Vertindamos naujų produktų įsisavinimo laikotarpio tinkamumą, NRI turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

1. ar produktas yra naujas produktas, ar atnaujintas esamas produktas;
  2. laiką, būtiną konsultuotis ir susitarti dėl didmeninių procesų, kad būtų galima teikti atitinkamas paslaugas;
  3. laiką, būtiną orientaciniam pasiūlymui sukurti ir sutartims pasirašyti;
  4. laiką, būtiną atitinkamoms IT sistemoms modifikuoti ar atnaujinti;
  5. laiką, būtiną, kad naują mažmeninį pasiūlymą būtų galima pateikti rinkai.
-

II PRIEDAS

Ex ante ekonominio atkartojamumo testo parametrai

Kai EoI įpareigojimai pagal 51 punktą jau įgyvendinti arba yra įgyvendinami ir kai techninis atkartojamumas yra užtikrintas, atliekant 56 punkte nurodytą *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą vertinama, ar atitinkamų mažmeninių produktų mažmeninės kainos ir atitinkamų NKP grindžiamų reguliuojamų didmeninės prieigos produktų kainos skirtumas padengia papildomas mažmeninės veiklos sąnaudas ir pagrįstą bendrų sąnaudų dalį. Nustatydamos *ex ante* ekonominio atkartojamumo testo parametrus, NRI turėtų užtikrinti, kad investicijų rizikos pasidalijimo požiūriu DĮR operatoriui nebūtų sudaromos nepalankios sąlygos norinčių gauti prieigą subjektų atžvilgiu.

56 punkto a papunktyje nurodyti parametrai:

i) Atitinkamos mažmeninės veiklos sąnaudos

Mažmeninės veiklos sąnaudos vertinamos remiantis paties DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos įmonių sąnaudomis (EEO testas). NRI turėtų taikyti DĮR operatoriaus auditu patvirtintas mažmeninės veiklos sąnaudas su sąlyga, kad jos yra tinkamai išskaidytos. Jei anksčiau buvo trukdoma patekti į rinką ar plėsti veiklą (tai matyti, pvz., iš ankstesnių išvadų apie veiklą) arba kai dėl menkos linijų apimtys ir labai ribotos jų geografinės aprėpties, palyginti su DĮR operatoriaus NKP tinklu, ekonominės sąlygos yra nepalankios alternatyviems operatoriams užsitikrinti mastą NRI gali daryti DĮR operatoriaus mažmeninės veiklos sąnaudų patikslinimus pagal mastą, siekdama užtikrinti, kad ekonominis atkartojamumas būtų realiai įmanomas. Tokiais atvejais NRI nustatytas pagrįstai efektyvus veiklos mastas turėtų būti ne didesnis nei rinkos struktūros, kurioje veikia pakankamas reikalavimus atitinkančių operatorių skaičius, kad būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, veiklos mastas, turint omenyje ir kitų platformų konkurenciją.

ii) Atitinkamas sąnaudų standartas

Tinkamas standartas yra papildomosios atitinkamos mažmeninės paslaugos teikimo sąnaudos. Papildomosios sąnaudos (įskaitant negrįžtamas išlaidas) turėtų būti skaičiuojamos pagal LRIC + modelį ir pridedamas antkainis dėl bendrų sąnaudų, susijusių su mažmenine veikla.

iii) atitinkamas reguliuojamas didmeninis produktas ir atitinkamos orientacinės kainos

NRI turėtų nustatyti, kurie naudojami ar numatomi naudoti reguliuojami produktai norintiems gauti prieigą subjektams yra svarbiausi NKP grindžiamo tinklo didmeniniu lygmeniu ir kuris, kaip tikimasi, išliks svarbus visą einamąjį rinkos apžvalgos laikotarpį, atsižvelgiant į DĮR operatoriaus diegimo planus, pasirinktas tinklo topologijas ir didmeninių pasiūlymų skverbtį.

Tokių produktą gali sudaryti aktyvusis produktas, pasyvusis produktas arba nefizinis ar virtualus produktas, kurio funkcijos yra lygiavertės pasyviojo produkto funkcijoms.

NRI turėtų atlikti *ex ante* ekonominio atkartojamumo testą, kad įvertintų toliau iv papunktyje nurodyto (-ų) mažmeninio (-ių) produkto (-ų) maržą, taikomą naudojant nustatytą svarbiausią reguliuojamą produktą, teikiamą pasirinktu NKP grindžiamo tinklo didmeniniu lygmeniu.

Be to, kai pagrįsta, ypač kai iv papunktyje nurodytas mažmeninis produktas pradedamas teikti rinkai remiantis ne anksčiau nustatytu svarbiausiu, o kitu produktu, arba kai yra didelė prieigos paklausa nauju NKP grindžiamu didmeniniu lygmeniu, NRI taip pat turėtų įvertinti mažmeninio produkto maržą, taikomą naudojant naująjį NKP grindžiamą reguliuojamą didmeninį produktą.

Jei DĮR operatoriaus tinklo charakteristikos ir didmeninių pasiūlymų paklausa visoje valstybės narės teritorijoje labai skiriasi, NRI turėtų įvertinti, ar įmanoma diferencijuoti svarbiausią NKP grindžiamą reguliuojamą didmeninį lygmenį pagal geografinę sritį ir atitinkamai pritaikyti testą.

Nustatydama atitinkamą orientacinę didmeninę kainą, NRI turėtų atsižvelgti į prieigos kainą, kurią DĮR operatoriui norinčios gauti prieigą trečiosios šalys faktiškai moka už atitinkamą reguliuojamą didmeninį produktą. Šios didmeninės prieigos kainos turėtų atitikti kainas, kurias DĮR operatorius taiko savo mažmeninės rinkos padaliniai. Visų pirma, kad nacionalinėmis aplinkybėmis būtų skatinama didmeniniu lygmeniu taikyti veiksmingas ir lanksčias kainodaros strategijas ir kartu norintiems gauti prieigą subjektams užtikrinti pakankamą maržą, kad būtų išlaikyta tvari konkurencija, NRI turėtų tinkamai atsižvelgti į nuolaidų už kiekį taikymą ir (arba) DĮR operatoriaus ir norinčių gauti prieigą subjektų ilgalaikius prieigos kainodaros susitarimus.

iv) Svarbūs mažmeniniai produktai

NRI turėtų įvertinti, kurie mažmeniniai produktai (įskaitant plačiajuosčio ryšio paslaugas), kuriuos DĮR operatorius siūlo remdamasis nustatytu NKP grindžiamu didmeninės prieigos lygmeniu, yra svarbiausi. Svarbiausius produktus NRI turėtų nustatyti remdamasi rinkos stebėjimo duomenimis, ypač atsižvelgdama į jų svarbą esamai ir būsimai konkurencijai. Tai turėtų apimti mažmeninės rinkos dalies vertinimą atsižvelgiant į produktų, grindžiamų NKP reguliuojamais didmeniniais produktais, apimtį ir vertę, taip pat išlaidas reklamai, jei turima tokios informacijos. Tikėtina, kad svarbiausi produktai bus įtraukiami į rinkinį. NRI turėtų įvertinti naujoviškus tokių rinkinių variantus, jei tikėtina, kad jais bus pakeistas pagrindinis produktas. Be to, NRI turėtų įvertinti, ar konkretus mažmeninis produktas, kuris gali

nebūti vienas iš svarbiausių DĮR operatoriaus mažmeninių produktų, yra itin patrauklus alternatyviems operatoriams, kurie gali specializuotis teikdami tam tikrus nišinius ar žemesnės kokybės mažmeninius produktus. NRI gali nuspręsti tokį produktą priskirti prie svarbiausių produktų.

v) Atitinkamas laikotarpis

NRI turėtų įvertinti pagrindinių produktų pelningumą remdamasi dinamine kelių laikotarpių analize, pvz., pagal diskontuotų grynujų pinigų srautų (angl. DCF) metodą. NRI turėtų nustatyti tinkamą atskaitinį laikotarpį, per kurį vertinama, ar svarbiausio produkto mažmeninės kainos ir atitinkamo NKP grindžiamo prieigos produkto didmeninės kainos skirtumas užtikrina galimybę atgauti mažmeninės veiklos sąnaudas (įskaitant pagrįstą bendrų sąnaudų procentą), apskaičiuotas remiantis pirmiau pateiktais i ir ii parametrais.

Šio *ex ante* ekonominio atkartojamumo testo atitinkamas laikotarpis turėtų būti nustatytas atsižvelgiant į numatomą vidutinį kliento naudojimosi paslauga laikotarpį. Toks vidutinis kliento naudojimosi paslauga laikotarpis būtų laikotarpis, per kurį iš kliento atgaunamos: a) mažmeninės veiklos sąnaudos, paskirstytos pagal metus taikant nusidėvėjimo metodą, kuris yra tinkamas atsižvelgiant į turto rūšį ir atitinkamo turto, kurio reikia mažmeninei veiklai vykdyti (įskaitant tinklo sąnaudas, kurios neįtraukiamos į didmeninės NKP prieigos paslaugą) naudojimo laiką, ir b) kitos mažmeninės veiklos sąnaudos, kurios paprastai nėra paskirstomos pagal metus (paprastai abonentų įgijimo sąnaudos) ir kurias operatorius patiria, kad įgytų klientus, ir turėtų stengtis atgauti per vidutinį pastarųjų naudojimosi paslauga laikotarpį.

Nustatydama vidutinį kliento naudojimosi paslauga laikotarpį, NRI turėtų tinkamai atsižvelgti į skirtingas (palyginti su senuoju varinių laidų tinklu) paslaugų teikimo NKP tinkluose charakteristikas ir konkurencijos sąlygas, jei dėl jų vidutinis klientų naudojimosi paslauga laikotarpis NKP tinkluose ir varinių laidų tinkle gali skirtis.

56 punkte nurodyto ir šiame priede aprašomo *ex ante* ekonominio atkartojamumo testo gairės yra susijusios tik su šios rekomendacijos tikslais, o šie yra susiję su Direktyvos 2002/21/EB 15 ir 16 straipsnių taikymu kartu su Direktyvos 2002/19/EB 10 ir 13 straipsniais, todėl jos taikomos kitomis aplinkybėmis, nei reguliuojamoms didmeninės prieigos kainoms taikomi *ex ante* kainų spaudimo testai, ir šių gairių taikymas neturi poveikio tam, kaip Komisija ir (arba) kompetentingos nacionalinės institucijos taiko konkurencijos taisykles ar tam, kaip jas aiškina Bendrasis Teismas ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Šios gairės neturi poveikio ir jokiems su konkurencijos teisės taikymu Sąjungoje susijusiems veiksams, kurių Komisija gali imtis, ar konkurencijos teisės taikymo gairėms, kurias Komisija gali priimti ateityje.
